

Møte tirsdag den 5. juni kl. 20.20

President: E i r i n F a l d e t

D a g s o r d e n (nr. 42):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) (Innst. O. nr. 124 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 38 (2000-2001))
2. Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om endringer i svalbardloven m.m. (innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen) (Innst. O. nr. 126 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 58 (2000-2001))
3. Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene) (Innst. O. nr. 125 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 95 (2000-2001))
4. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i apotekloven og legemiddeloven (Innst. O. nr. 93 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 61 (2000-2001))
5. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (Innst. O. nr. 99 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 62 (2000-2001))
6. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (Innst. O. nr. 102 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 64 (2000-2001))
7. Referat

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Odelstingets møter i inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Hill-Marta Solberg (A): Jeg foreslår Kjell Engebretsen og Marit Nybakk.

Presidenten: Kjell Engebretsen og Marit Nybakk er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Kjell Engebretsen og Marit Nybakk anses enstemmig valgt som settepresidenter for Odelstingets møter i inneværende uke.

Statsråd Siri Bjerke overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) (Innst. O. nr. 124 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 38 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter, de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bent Hegna (A) (ordfører for saken): Ot.prp. nr. 38 for 2000-2001 om innføring av en miljølov for Svalbard blir i all hovedsak møtt med enighet fra Stortingets side, så jeg har bare noen små kommentarer.

Komiteen slutter seg enstemmig til prinsippet om at Svalbard skal være blant de best bevarte villmarksområdene i verden. Dette er også i tråd med hva Stortinget tidligere har uttalt. Komiteen er også enstemmig i oppfatningen om at der det oppstår konflikter, skal miljøhensyn veie tyngst. Dette begrenser ikke bare industriell virksomhet, det begrenser også hvordan mennesker som oppholder seg på Svalbard, skal forholde seg til naturen. Som komiteen enstemmig skriver i sine merknader:

«Poenget er jo nettopp å sikre menneskelig virksomhet, men innenfor rammen av miljøets tålegrenser.»

Et annet nødvendig virkemiddel i arbeidet for å bevare Svalbards unike og utsatte natur, er at vi nå får samlet lovverket for Svalbard i én lov, noe som gjør forvaltningen av de store områdene enklere. Det er etter komiteens oppfatning riktig å lovfeste et generelt fredningsprinsipp for Svalbards sårbare flora og fauna – selvfølgelig med enkelte unntak. Samtidig erkjenner komiteen at jakt og fiske er av stor betydning for de fastboende, og forventer at det også blir lagt vekt på dette når forskrifter skal utarbeides og loven håndheves.

Kulturminnevern har også en sentral plass i arbeidet med å sikre Svalbards unike kvaliteter. Komiteen støtter forslaget om å innpasse en forskrift om dette i loven.

Det forholdet det har vært mest oppmerksomhet rundt, er dette med ferdsel. Det nye forslaget innebærer at allmennhetens rett til ferdsel lovfestes, og at all motorferdsel er forbudt om ikke annet er fastsatt i loven. Det innebærer at adgang til motorferdsel på vinterføre for fastboende og en meget begrenset adgang for tilreisende fastsettes i forskrift. Komiteen understreker i denne sammenheng at det er viktig å sikre allmennheten rett til ferdsel.

Som jeg sa: Komiteen støtter i all hovedsak Regjeringens forslag, og jeg vil si at vi med dette gjør et viktig grep for å sikre Svalbards unike miljø, og for å sikre at Svalbard blir et av jordas best bevarte og best forvaltede villmarksområder.

Bror Yngve Rahm (KrF): Svalbards politiske og folkerettslige situasjon er enestående i verdensammen-

heng. Det tilligger derfor Norge et betydelig ansvar for å forvalte øygruppa på en måte som sikrer en ansvarlig ressursforvaltning.

Myndighetsutøvelsen på øygruppa siden midten av 1970-tallet har vokst både i bredde og omfang, i takt med nye utfordringer. Denne styrkingen av norsk forvaltning på Svalbard harmonerer med og gjenspeiler den konsekvente og faste håndhevelse av suvereniteten som er overordnet for norsk svalbardpolitikk.

Kristelig Folkeparti er derfor tilfreds med at Regjeringen med denne odelstingsproposisjonen følger opp Stortingets uttalte syn om at det bør innføres en miljølov for Svalbard. Ved flere tidligere anledninger har Stortinget uttalt seg om dette spørsmålet.

En styrking av vernet av Svalbards unike naturmiljø og kulturminner var en av hovedmålsettingene også for sentrumsregjeringen da den la fram svalbardpolitikken sin i St.meld. nr. 9 for 1999-2000, som Stortinget siden har sagt seg enig i. Det innebærer bl.a. at miljøvernet på Svalbard skal sikre at den menneskelige tilstedeværelse og aktivitet holdes innenfor de rammer som hensynet til bevaring av øygruppas særegne villmarksnatur krever. All næringsvirksomhet, ressursutnytting, forskning og undervisning skal skje innenfor de rammene som hensynet til bevaring av Svalbards naturmiljø og kulturminner setter.

Videre skal miljøhensyn veie tyngst innenfor rammen av Svalbardtraktaten dersom det oppstår konflikter med andre interesser.

Det er et mål at Svalbard skal framstå som et av verdens best forvaltede villmarksområder, og føre var-tenkingen må være det bærende prinsippet for forvaltningen av området.

Med dette som bakgrunn har Kristelig Folkeparti og Regjeringen sammenfallende syn om å holde utbyggingen av nye hytter på et forsvarlig nivå ved å forbeholde retten til å eie eller leie fritidshytter til den som er eller har vært fastboende på Svalbard, og til sammenslutninger eller bedrifter som har sitt hovedsete på øya. Kristelig Folkeparti mener dette er viktig fordi det å holde utbyggingen av nye hytter på et forsvarlig nivå er en del av vernet av villmarks karakteren.

Regjeringen har foreslått nye regler om ferdsel som innebærer at allmennhetens rett til ferdsel lovfestes, men all motorferdsel skal som hovedregel være forbudt om ikke annet er fastsatt i loven. Kristelig Folkeparti går inn for at prinsippet om adgang til motorisert ferdsel speilvendes, og at ferdsel som ikke kan begrunnes med reelle transportbehov, ikke skal tillates.

Komiteen stiller seg i hovedsak bak innstillingen. Motorferdsel og hyttebygging er imidlertid eksempler på ulike syn på hvor restriktivt man ønsker å være i praktiseringen av lovverket på Svalbard. Kristelig Folkeparti har som gjennomgående holdning en streng politikk som ikke truer Svalbards egenart. For Svalbard er unikt. Det påhviler oss som politikere, det påhviler næringslivsdrivende og det påhviler fastboende et ansvar for å sikre at den egenarten som Svalbard tross alt har, ikke på noen som helst måte trues i framtiden.

Når det gjelder kulldriften på Svalbard, er dette en næringsvirksomhet med store miljøutfordringer. Utslippet av klimagasser ved kulldrift fører til en konflikt mellom miljøhensyn og hensynet til gruvedriften.

Kristelig Folkeparti er imidlertid kjent med at Regjeringen vil komme til Stortinget med en egen sak om gruvedriften på Svalbard, og mener derfor det vil være naturlig å komme tilbake til spørsmålet om dennes framtid i den anledning. Vi har poengtert i merknadene at man i denne sammenheng må fokusere sterkt på miljøhensyn.

Kristelig Folkeparti har ellers gått imot departementets forslag om at det bør foretas en avgrensning i forhold til forvaltning av saltvannsfisk, krepsdyr og sjøpattedyr som ikke er stedegne på Svalbard. Vi mener det samme prinsipp må gjelde til lands som til havs. At mange arter vandrer mellom Svalbard og norsk økonomisk sone, og at vern ett sted ikke vil ha noen betydning fordi de beskattes et annet sted, er et argument som etter vår oppfatning ikke holder. Selv om artene beskattes ett sted, vil en fredning et annet sted likevel bidra til en styrking totalt sett.

Jeg tar avslutningsvis opp det mindretallsforslag som er tatt inn i innstillingen, forslag nr. 1.

Presidenten: Bror Yngve Rahm har tatt opp det forslag han refererte til.

Bent Høie (H): Svalbardmiljøloven innebærer først og fremst en forenkling av og opprydding i dagens gjeldende lover og forskrifter. Men loven i seg selv innebærer også en sterkere vektlegging av miljøperspektivet når det gjelder Norges svalbardpolitikk.

Svalbard er en unik del av Norge som vi har et spesielt internasjonalt ansvar for å ivareta for de kommende generasjoner. Det betyr også at vi har et ansvar for å sikre bosettingen på Svalbard. Derfor er vi fornøyd med at en enstemmig komitee understreker den betydningen jakt og fiske har for de fastboende og kulturen på Svalbard, og at dette også må vektlegges ved utarbeidelsen av forskriftene på bakgrunn av denne loven.

Selv om lovutkastet i hovedsak ikke har vakt stor motstand, har jeg registrert at det er stor spenning knyttet til hva forskriftene som baserer seg på loven, vil inneholde. Det er derfor viktig å følge dette nøye. Høyre ville bl.a. bundet dette mer opp når det gjelder scooterkjøring. Vi er ikke enig i at det kan settes likhetstegn mellom scooterkjøring på fastlandet og på Svalbard. Blant annet er dette mindre konfliktfylt på Svalbard på grunn av de enorme arealene i forhold til innbyggertallet. Dessuten er det et avgjørende fremkomstmiddel så lenge det ikke finnes veier utover bosettingene. Jeg tror at vi har vanskelig for å forstå den betydningen som scootertrafikken og scooterbruken har for de fastboende og deres familier på Svalbard. Derfor mener Høyre at i utarbeidelsen av forskriftene for scooterbruk må en legge til grunn at muligheten for ferdsel for fastboende og deres besøkende i all hovedsak forblir som i dag.

Ikke minst er vi bekymret for det økte byråkratiet som den nye ordningen knyttet til de fastboendes besøkende

vil føre til når det gjelder scooterkjøring, der en må søke om godkjenning hos Sysselmannen for å ta med seg f.eks. sin besøkende familie på scooteren.

I loven er det også foreslått en sterk begrensning knyttet til det å eie eller leie hytte på Svalbard. I all hovedsak er denne begrensningen begrunnet med ønsket om å redusere hyttebyggingen på Svalbard. Denne målsettingen deler Høyre fullt ut, men vi kan ikke se at begrensninger knyttet til det å eie og leie eksisterende hytter vil gi noen effekt på dette. Derimot finnes det nok grunnlag i loven, og andre reguleringer bør fullt ut styre i forhold til det formålet. Vi kan ikke se at forslaget til § 85 er noe annet enn et sterkt angrep på eiendomsretten. Spesielt ille er det at barn som selv ikke har vært bosatt på Svalbard, nå vil bli fratatt sin mulighet til å arve foreldrenes hytte. Selv om de vil få en symbolsk økonomisk kompensasjon, representerer en fritidseiendom noe langt mer enn en økonomisk verdi.

Vi vil derfor i samsvar med det som Svalbardrådet også anbefaler, stemme imot denne paragrafen. Jeg tar med dette opp forslag nr. 2 på vegne av Høyre og Framskrittspartiet.

Presidenten: Bent Høie har tatt opp det forslag han refererte til.

Øyvind Vaksdal (Frp): Framskrittspartiet er fornøyd med at det nå innføres en egen miljølov for Svalbard. Det er tidligere slått fast at Svalbard skal være blant de best bevarte villmarksområdene i verden, og at miljøhensyn skal veie tyngst dersom det oppstår konflikter med andre interesser. Vi er også tilfreds med at det er bred enighet i komiteen om de viktigste prinsipper i loven, så jeg skal konsentrere meg om de få områder der vi ikke deler flertallets syn.

Først til dette med kulturminner. Vi er for så vidt ikke uenig i lovens intensjoner, men vi er noe skeptiske til hva som legges i definisjonen kulturminne. Komiteen var i fjor på Svalbard og besøkte bl.a. noen gamle fangst- og bosettingssteder. På et av disse stedene lå en haug med gamle, rustne blikkbokser og annet gammelt skrot. Min første tanke var at her måtte det ryddes opp, da dette skrotet lå og var direkte skjemmende for naturen. Dette var også reaksjonen til en tidligere miljøvernminister som hadde besøkt stedet, fikk jeg opplyst. Men nei da, dette var fredede kulturminner som en ikke fikk røre. Vi har selvfølgelig ingenting imot å verne kulturminner. Men vi er skeptiske til at alle spor av menneskelig aktivitet fra en gitt tidsperiode automatisk skal være et kulturminne.

Så til dette med hyttebygging. Det er i loven et godt grunnlag for å begrense hyttebygging på Svalbard, noe vi er enige i. § 85 omhandler begrensninger når det gjelder hvem som skal få eie eller leie de få hyttene som slipper gjennom nåløyet og kan bli bygd. Det er etter min mening ganske håpløst at en skal kunne reise til Svalbard og f.eks. ta inn på hotell, men dersom en ønsker å leie hytte, skal en altså ikke få lov til dette. Dette virker ikke særlig gjennomtenkt.

Så til § 78, om gebyr for tilreisende. Det foreslås her innføring av et gebyr for alle tilreisende til Svalbard. Gebyret skal gå inn i Svalbards miljøvernfond. Vi er tradisjonelt tilhengere av at forurenseren skal betale, og for så vidt også tilhengere av øremerkede miljøavgifter, men når vi likevel ikke vil støtte forslaget, skyldes dette at det som er foreslått, ikke vil virke etter hensikten. Det vil kreve store ressurser og omfattende byråkrati bare å innkreve denne avgiften, noe som langt på vei vil spise opp de få millionene en vil få inn, slik at det ikke blir stort igjen til fondet.

Vi vil på bakgrunn av dette stemme imot § 78, samt støtte forslag nr. 3 om at § 85 om rett til å eie eller leie hytter utgår.

Hallgeir H. Langeland (SV): La meg først få ta opp det forslaget som ikkje er tatt opp, forslag nr. 3, for å vera sikker på at det blir gjort.

Eg synest det er kjekt å stå her den 5. juni, på verdas miljøvernndag, og kunna gje ros til ei regjering som som regel ikkje har greie på miljøpolitikk, for at dei nå faktisk kjem med noko miljøpolitisk fornuftig. Det er kjekt å kunna gjera det òg av og til, sjølv om det blir sjeldan når det gjeld Arbeidarpartiet.

Med det er det sagt at SV er positiv til det framlegget som ligg føre. Me har eit par ting me gjerne vil kommentera. Til den eine tingen vil eg gjerne òg ha ein kommentar frå miljøvernministeren. Representanten Bror Yngve Rahm var inne på dette med prinsippet for vern til lands og til havs. Kvifor skal ikkje same prinsippet gjelda? Eller for å seia det på ein litt annen måte: Innvandrarar, altså fisk og krepsdyr som kjem inn til Svalbard, skal behandlast på ein annan måte enn dei fastbuande fiskeresursane som er der. Det synest eg verkar veldig rart. Eg lurar òg på korleis i alle dagar ein skal klara å kontrollera den politikken på ein skikkeleg måte. Då ville det vera enklare om ein hadde same prinsippet til lands som til havs, og greidde det over ein kam. Men la meg nå høyra korleis miljøvernministeren forsvarer eit anna standpunkt. Det vil, som Rahm sa, styrkja bestanden totalt sett om me har same regel.

Dette med motorisert ferdsel skal eg òg bruka lite tid på. Utgangspunktet bør vera at det er det reelle transportbehovet som gjeld. Regelen bør altså vera at det i utgangspunktet ikkje skal vera tillate, berre der det kan grunnjevast i reelle transportbehov, slik SV og sentrumspartia foreslår. Eg vil gjerne òg ha ein kommentar på det.

Så til det som òg ein del har vore inne på. Saksordføraren seier at dersom det er konflikt mellom næring og miljø- og naturinteresser, skal miljø- og naturinteressene prioriterast. Saksordføraren var òg inne på at føre var-prinsippet skal gjelda. Då har me eit problem, for her har me altså ei gruvedrift der det er ein slik konflikt som eg nå nemnde. Det er òg forunderleg, synest eg, at me sjølv om drifta skal avviklast, framleis skal bruka millionar på å subsidiera og utvinna kol. Det er sjølv sagt eit lokalt problem og i konflikt med føre var-prinsippet at me gjer det, og det vil òg bli eit stort problem i forhold til trans-

portsida. Me veit kva det betyr dersom eit av bulkskipa som skal frakta last frå Svea Nord, grunnstøyter i dette området, og, dersom ein får oljeutslipp, kva for katastrofale konsekvensar det kan ha i den seglingsleia som me veit er smal og farleg.

Det er òg eit paradoks, etter at me nå i mange rundar har hatt gasskraftdebatt, der mykje av argumentasjonen frå dei som er for gasskraft, går på at me må avgrensa importen av sterkt forureinande dansk og polsk kolkraft, me må avgrensa importen av denne billege kolkrafta, fordi den er klimaødeleggjande – og det er me samde om – at me likevel gjennom vår politikk på Svalbard er med og medverkar til at denne kolkrafta blir billig, fordi me subsidier utvinning og fordi me sørgjer for at marknaden får ressursar til å driva kolkraftverka slik at krafta blir billig, og me får auka klimagassutslepp.

Ei hovudutfordring for oss i Stortinget er å sørgja for at ein sluttar med denne subsidieringa av kol, at ein sørgjer for at den blir prisa riktig. Og då er logikken klar, då må ein fasa ut kolgruvedrifta på Svalbard, slik som SV foreslår i eit av dei forslaga me står bak.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har tatt opp det forslaget han refererte til.

Gunnar Kvassheim (V): Miljøloven for Svalbard representerer en viktig forbedring av lovverket for Svalbard. Det er et viktig signal om høye norske miljøambisjoner. Venstre slutter seg til lovforslaget med noen få forbehold og støtter målsettingen om at Svalbard skal være blant verdens best forvaltede villmarksområder.

Det er positivt at loven får brei tilslutning i Stortinget den 5. juni, verdens miljøverndag. Det har også vært viktig at en under behandlingen av loven har motstått press for å svekke miljøambisjonene.

Venstre er glad for at loven innfører føre var-prinsippet, og at en får samlet mange bestemmelser i en og samme lov. På noen få punkter ønsker Venstre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og SV en mer restriktiv linje enn flertallet. Disse partiene ønsker en strengere linje når det gjelder motorisert ferdsel, og Venstre går sammen med de andre sentrumspartiene og SV mot Regjeringens forslag om at det bør foretas en avgrensning i forhold til forvaltning av saltvannsfisk, krepsdyr og sjøpattedyr som ikke er stedege på Svalbard. Venstre mener at samme prinsipp må gjelde til lands som til havs. Vi støtter derfor utvalgets innstilling til svalbardmiljøloven og ønsker at det utarbeides forskrifter om forvaltning av loven i samsvar med dette.

Spørsmålet om kulldrift er reist av SV. Regjeringen kommer tilbake med en egen sak om dette til Stortinget. Den var ventet i vår, men er utsatt fordi miljøorganisasjonene ønsker mer tid til å komme med innspill. Det er naturlig at Stortinget drøfter kulldriften når Regjeringen legger fram sin sak. Venstre vil i den forbindelse legge stor vekt på miljøhensyn, og jeg vil vise til at jeg for kort tid siden tok opp forhold knyttet til transport i Aksel-sundet i spørsmål til miljøvernministeren. Jeg vil også gjøre det klart at Venstre er mot subsidiering av kulldriften på

Svalbard, nettopp fordi en ønsker at det skal være rett prising av denne virksomheten, slik som Langeland var inne på.

Venstre støtter forslaget om et eget turistgebyr. Det er en naturlig oppfølging av prinsippet om at forureneren skal betale. Penger som skaffes til veie på denne måten, kan være med og finansiere nødvendige avbøtende tiltak og dekke behov for informasjon. Etter Venstres mening er lovforslaget godt i samsvar med Svalbardtraktatens bestemmelser om norsk suverenitet og likebehandlingsprinsippet.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg er glad for komiteens støtte til Regjeringens lovforslag om miljøvern på Svalbard. Forslaget er utarbeidet på bakgrunn av de høye miljømålene for øygruppen – som flere ganger er stadfestet av Stortinget. Loven fastsetter en høy standard for forvaltning av øygruppen i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, og gir samtidig et godt grunnlag for riktige avveininger mellom miljømålene og hensynet til bosettingene, forskning og næringsliv.

Vi har nådd langt innen miljøvern på Svalbard, bl.a. på grunn av en aktiv vernepolitikk. Jeg er derfor glad for at komiteen mener det er viktig å verne flere sårbare områder på Svalbard. Vi arbeider for tiden med en verneplan for biologisk produktive områder i tråd med Stortingets tidligere vedtak. Dette er en egen prosess som kommer til Stortinget på et senere tidspunkt.

Jeg peker også på det prinsippet Regjeringen går inn for når det gjelder arter både på land og sjø – med noen unntak. Jeg peker også på at det er en betydelig utvidelse fra i dag, selv om det er et unntak for noen av de arter som vandrer.

Ny virksomhet utenfor planområdene som kan påvirke miljøet, som bergverksdrift, vil kreve tillatelse fra Sysselemannen. Loven legger til rette for å få fram et godt vurderingsgrunnlag som bakgrunn for en eventuell tillatelse. Dette gjelder bl.a. reglene om konsekvensutredninger. Den endelige beslutningen vil avhenge av hvordan tiltaket påvirker miljøet, sett i forhold til næringsmessige og andre svalbardpolitiske hensyn. Jeg har i den forbindelse merket meg at komiteen mener det bør legges opp til en restriktiv praksis når det gjelder tillatelse og vilkår for virksomhet som medfører tyngre naturinngrep utenfor planområdene.

Det er en klar forutsetning at loven praktiseres innenfor de rammer som Svalbardtraktaten setter, og i tråd med de overordnede målene for norsk svalbardpolitikk. Jeg har merket meg at utenrikskomiteen legger betydelig vekt på dette. Jeg har også merket meg at utenrikskomiteen framhever betydningen av at man ved innføringen og praktiseringen av miljøvernreguleringer på Svalbard også ivaretar utenrikspolitiske hensyn i forhold til andre traktatparter, herunder hensynet til fortsatt utøvelse av russisk næringsvirksomhet på Svalbard. Jeg vil bemerke at man under gjeldende regelverk på Svalbard har bestrebet seg på å komme fram til løsninger som ivaretar både miljøvern hensyn og interessen til selskaper fra de øvrige traktatpartene, slik at de er mest mulig tilfredsstillende

(Statsråd Bjerke)

for begge parter. Denne tilnæringsmåten vil bli videreført, og departementet vil legge betydelig vekt på å videreføre den gode samarbeidsånd på øygruppen når svalbardmiljøloven skal praktiseres.

Arbeidet med lovforslaget er gjort i lys av innføringen av lokaldemokrati i Longyearbyen, og det er vurdert hvilke områder som bør overføres til lokalstyret. Jeg er derfor glad for at komiteens flertall er enig i at planansvaret, som i kommunene på fastlandet er et lokalt anliggende, også på Svalbard skal kunne delegeres til et lokalt folkevalgt organ. Innføringen av lokaldemokrati har vært en lang prosess, og vurderingen av hva som bør kunne overføres til et folkevalgt organ, har endret seg noe i løpet av prosessen. Sysselmannens forslag om at også adgangen til å fastsette gebyrer for avfalls- og avløpsordninger bør kunne delegeres til lokalstyret, er etter min mening hensiktsmessig. Jeg er derfor enig med komiteens flertall når det gjelder forslag til justering av lovens § 72.

Loven gir nye regler for ferdsel på Svalbard. Allemannsretten lovfestes uttrykkelig, men fordi motorisert ferdsel i terrenget innebærer fare for skade på så vel dyreliv som vegetasjon, samtidig som motorisert ferdsel er til sjenanse for utøvere av det tradisjonelle ikke-motoriserte friluftslivet, forbys all motorferdsel i terrenget i utgangspunktet. Forbudet er en følge av at loven bygger på føre var-prinsippet. Jeg er glad for at komiteen støtter Regjeringens forslag og understreker nødvendigheten av å lovregulere motorisert ferdsel på Svalbard. Loven gir et godt grunnlag for å regulere den økende ferdsel i terrenget som bl.a. den økte aktiviteten innen turisme og forskning medfører.

For miljøvernet på Svalbard er dette en gledens dag. Svalbardmiljøloven, som er et av de viktigste virkemidlene for å nå de høye miljøvernmålene på øygruppen, har fått bred tilslutning både i energi- og miljøkomiteen og i utenrikskomiteen. Departementet vil etter at loven er vedtatt, sende på høring forskrifter som må være på plass før loven trer i kraft. Det vil i den forbindelse bli lagt vekt på færrest og enklest mulig forskrifter, slik at regelverket blir så oversiktlig som mulig. Jeg tar sikte på at det nye regelverket kan tre i kraft fra 1. januar 2002.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Vaksdal (Frp): Som jeg redegjorde for i mitt innlegg, er vi skeptiske til at alle spor etter menneskelig aktivitet innenfor en gitt tidsperiode automatisk skal defineres som kulturminner. Dette går imidlertid bare i liten grad fram av selve loven. Jeg vil derfor spørre statsråden: Vil hun under utarbeidelse av forskriftene til loven ta hensyn til at ikke alle spor av menneskelig aktivitet nødvendigvis skal være kulturminner, som en dessverre ser eksempler på i dag, slik at rustne blikkbokser og annet skrot for fremtiden ikke nødvendigvis skal være verneverdig, men at en heller konsentrerer seg om å verne de reelle kulturminnene?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil peke på betydningen av at kulturminner har en plass i loven og får en viktig plass i forskriftene. At kulturminner får et sterkere vern også på Svalbard, er i tråd med den generelle politikken som Stortinget har ført de siste årene i tilknytning til kulturminnearbeidet. Dette skal gjøres med vett og forstand i forskriftene, som det gjøres i alle forskriftene Regjeringen utarbeider på bakgrunn av lovvedtak i Stortinget. Og her har vi en mulighet for å ta vare på og se i sammenheng naturmiljø og kulturmiljø på en god måte som gjør at kulturminnefeltet kan prioriteres.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg stilte i innlegget mitt ein del spørsmål som statsråden sikkert ikkje hadde tid til å svara på, men som ho skal få ein ny sjanse til å gje svar på.

Det eine er knytt til klimaproblematikken. Regjeringa seiest vera opptatt av å følgja opp Kyotoprotokollen og medverka til å redusera klimagassutsleppa i verda. Det første spørsmålet knytt til det er då: Dersom ein subsidierer utvinning av kol på Svalbard, som medverkar til at det blir meir kol i marknaden, som igjen medverkar til redusert kolpris, synest miljøvernministeren at det er ein god måte og ein god politikk for å fylla opp Kyotoprotokollens målsetting om å redusera klimagassutsleppa? Spørsmålet blir ikkje av ein annan karakter om ein tar vekk subsidieringa, for då vil ein framleis frå Noreg si side levera kol til marknaden, noko som vil føra til at ein ikkje får ein prisauke, som vil vera nødvendig for å redusera utsleppa.

Spørsmål nr. 2 gjeld dette med arter på land og i sjøen og § 23. Eg saknar ei skikkeleg grunngjeving for kvifor Regjeringa ønskjer å differensiera mellom det som ein vernar om til lands, og det som ein vernar om i sjøen. Kvifor ønskjer ein å avgrensa dette når det gjeld såkalla innvandra arter, i forhold til fastbuande, for å seia det på ein spesiell måte? Kva er grunnlaget for det? Hadde det ikkje vore enklare for Regjeringa og for oss alle (presidenten klubbar) å føra tilsyn dersom ein hadde (presidenten klubbar) like reglar?

Statsråd Siri Bjerke: Jeg minner om at kulldriften på Svalbard har en veldig lang historie, en historie langt utover de forholdene som representanten Langeland nå kommer inn på i sin replikk til meg. Jeg minner også om at Stortinget den siste tiden har hatt klare synspunkter på hvordan kulldriften på Svalbard skal organiseres, bl.a. da stortingsmeldingen om svalbardpolitikken ble behandlet i Stortinget for ikke så lenge siden. Regjeringen skal nå komme tilbake til Stortinget med en vurdering av eventuell videre kulldrift. Den saken skal vi komme tilbake til på bakgrunn av en vurdering av en konsekvensutredning og høring, der det skal legges betydelig vekt på miljøhensyn, på det økonomiske grunnlaget for driften, på bosetting og på alternativ næringsvirksomhet i tiden framover. Det er i dette brede lyset Regjeringen vil vurdere den framtidige næringsvirksomheten og også kulldriften på Svalbard.

Når det gjelder spørsmålet om vern av arter på land og i sjø, viser jeg til det jeg sa i mitt innlegg, at det er hensiktsmessig å gjøre et skille ganske enkelt fordi artene i sjøen på denne måten ikke kan få et tilstrekkelig vern, fordi de vandrer. Derfor ønsker vi å trekke disse artene inn i andre vernesammenhenger, og har valgt å gjøre unntak for dem når det gjelder svalbardmiljøloven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det står i innstillingen at «Svalbards flora og fauna er sårbar og trenger et solid frednings- og verneregime». Det er jeg helt enig i. Derfor bekymrer det meg noe – selv om ikke dette er tatt fram i det som er oppe til debatt i dag – at det synes som om sikkerhetskravene på Svalbard er nedjustert i forhold til på fastlandet. Jeg tenker i den forbindelse på transport av kull på 75 000-tonnerne gjennom Akselsundet. De av oss som har litt peiling på sjøen og båter, vet at slike båter også skyver til side vann under kjølen, og de trenger derfor en minstedybde på 20 m. Det betyr i praksis at størrelsen på Akselsundet for disse båtene er to ganger båtens lengde. Det betyr at her må man være nøye med navigeringen. På Svalbard gjelder verken losloven eller havne- og farvannsloven. Det er noe bekymringsfullt sett fra min og Kristelig Folkepartis synsvinkel. Man sier at man vil innføre havnelosing. Det betyr at man leier inn kjentmenn, som i praksis vel vil være pensjonerte kapteiner som har fått et hurtigkurs; de har erfaring fra bruk av den type båter, samtidig som de skal være spesialbrifet i dette området. Jeg tillater meg likevel å peke på at dette synes som en nedprioritering av sikkerhetskravene i forhold til det som skjer ved Fastlands-Norge. Vi vet at det finnes losere på frivakt som i aller høyeste grad kunne bidra på Svalbard. Det må være en eller annen årsak til at man velger en slik ordening. Sett i et miljøperspektiv vil en grunnstøting og et eventuelt utslipp av drivstoff fra disse båtene være en katastrofe.

Jeg tillater meg derfor å be miljøvernministeren være spesielt oppmerksom på disse tingene og sørge for å vurdere alt dette når man går videre i forhold til det som skal skje, hvis det blir intensivert utskipning fra Svea Nord. Dette er et område som ligger lagelig til for grunnstøtinger og forurensninger. Det må ikke skje.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg vil bare ganske kort kommentere de forhold som utenrikskomiteen har tatt opp i sin uttalelse til innstillingen.

Komiteen viser innledningsvis til sin uttalelse til fjorårets innstilling, Innst. S. nr. 196 for 1999-2000 om Svalbard, hvor komiteen bekreftet at bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur var ett av de overordnede mål og en hovedutfordring i svalbardpolitikken.

Utenrikskomiteen understreker derfor nødvendigheten av en restriktiv praksis når det gjelder virksomhet på Svalbard som kan innebære tunge naturinngrep. Den arktiske naturen er svært sårbar. Det er nødvendig å utvise

stor varsomhet og ta alle mulige hensyn for å unngå skader i denne unike villmarksnaturen som vanskelig vil kunne la seg reparere når skaden først har skjedd. Dette har for øvrig energi- og miljøkomiteen på en utfyllende og utmerket måte kommentert i sine merknader.

Miljøhensyn og hensyn til en effektiv, lønnsom næringsvirksomhet vil ofte komme i konflikt. Det ser en kanskje ekstra tydelig på Svalbard. Begrensningene i næringsvirksomheten må, av hensyn til miljøet, nødvendigvis være strengere på Svalbard enn på fastlandet. Men utenrikskomiteen understreker at etter Svalbardtraktaten må miljøverniltak håndheves likt overfor alle traktatparters selskaper og borgere. Utøvelse av næringsaktiviteter i det arktiske området må begrenses. Det forstår alle – forhåpentligvis. Samtidig er det viktig at restriksjonene gjennomføres på en slik måte at det oppleves rettferdig, konsekvent og vel begrunnet overfor alle traktatpartar.

Det vil nødvendigvis også være utenrikspolitiske forhold knyttet til praktiseringen av miljøvernreguleringer på Svalbard. Disse bør også være en del av den samlede vurderingen ved innføring og praktisering av miljøverniltakene. Jeg merket meg miljøvernministerens kommentarer på dette punkt og tar det som en bekreftelse på at slike forhold vil bli tatt med i den samlede vurdering.

Imidlertid har utenrikskomiteen funnet det nødvendig å understreke at de rettigheter som er tildelt etter Bergverksordningen, vil kunne avgrensnes og modifiseres i forhold til annen relevant norsk lovgivning, for at de grunnleggende hensyn til naturen på Svalbard kan bli ivarett på en tilfredsstillende måte.

Selv om Norge etter Svalbardtraktatens artikkel 8 var forpliktet til å etablere en bergverksordning, innebærer ikke dette at Bergverksordningen i seg selv har en folkerettslig status tilsvarende traktatens. Ordningen er å anse som et norsk regelverk, vedtatt ved kgl. resolusjon, og må derfor forstås og tolkes i en slik sammenheng, innenfor traktatens rammer.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 643)

S a k n r . 2

Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om endringer i svalbardloven m.m. (innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen) (Innst. O. nr. 126 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 58 (2000-2001))

Presidenten: Sakens ordfører, Kirsti Kolle Grøndahl, er medlem av Lagtinget. Første taler er Hill-Marta Solberg.

Hill-Marta Solberg (A): Gjennom behandlingen av Svalbard-meldingen i fjor vår gav Stortinget sin tilslutning til forslaget om å innføre en lokal styringsordning i Longyearbyen, jf. Innst. S. nr. 196 for 1999-2000. Dette er bakgrunnen for den saken vi i dag har til behandling.

Som saksordfører Kirsti Kolle Grøndahl sa i sitt innlegg den gang, er saken om innføring av lokalstyre i Longyearbyen overmoden. Det er nemlig fem år siden, i 1996, at representantene Gunnar Skaug og William Engseth la fram et Dokument nr. 8-forslag, hvor de bad om at saken ble utredet og fremmet. Det er derfor gledelig at dette nå er på plass, og at det er så bred enighet om at dette er en viktig sak for Longyearbyen.

Det er en enstemmig utenrikskomite som står bak dagens innstilling. Komiteen slår fast at argumentene for å innføre et utvidet lokalt folkestyre i Longyearbyen er de samme som begrunner det kommunale selvstyret på fastlandet. Komiteen sier videre:

«Ved å velge sitt eget lokalstyre vil innbyggerne i Longyearbyen få mulighet til å påvirke beslutninger og prioriteringer som angår lokale forhold. Aktiv og bred deltakelse kan i sin tur virke positivt på fellesskapsfølelsen i lokalsamfunnet.»

Så langt komiteen kan se, har Regjeringen fulgt opp alle de tilrådingene som ble gjort i innstillingen om Svalbard-meldingen. Rammeverket for innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen – Longyearbyen lokalstyre – tas inn som et eget kapittel i svalbardloven. Lokalstyrets virkeområde vil være avgrenset til arealplanområdet for Longyearbyen. Dette innebærer at Longyearbyen lokalstyre blir opprettet fra 1. januar 2002. Svalbardrådet utvikles fra samme tidspunkt.

Longyearbyen lokalstyre vil ved opprettelsen overta eierskapet i Svalbard Samfunnsdrift A/S, SSD. Komiteen sier seg enig i at ansvaret for samfunnstjenestene samtidig blir overført til Longyearbyen lokalstyre, og at det må være opp til Longyearbyen lokalstyre selv å bestemme SSDs videre skjebne.

Longyearbyen lokalstyre vil ha ansvar for myndighetsutøvelse på ulike sakfelt, for offentlig tjenesteyting og for utviklingsoppgaver. Komiteen slutter seg i innstillingen til den foreslåtte grensdragningen for myndighetsområdet for lokalstyret, og at sysselmannen beholder myndighet i de andre bosettingene og for resten av Svalbard.

Komiteen erkjenner at det ikke vil bli utbygd et fullt kommunalt tjenestetilbud i Longyearbyen, og at bosatte i Longyearbyen derfor vil beholde fastlandstilknytningen i forhold til visse sosialtjenester. Fastlandstilknytningen beholdes for stemmeretten til kommunestyre, fylkesting og storting. I likhet med Regjeringen mener komiteen at de samme reglene som gjelder for stemmerett og valgbarhet til kommunestyre, skal gjøres gjeldende for valg til Longyearbyen lokalstyre.

Stemmeberettiget og valgbar er den som ifølge befolkningsregisteret for Svalbard har bostedsadresse i Longyearbyen.

Komiteen er tilfreds med at Stortingets syn om fire års valgperioder, det samme som på fastlandet, er lagt til grunn for valg til lokalstyre. Første valg til lokalstyre vil finne sted høsten 2001, det neste høsten 2003, for deretter å tilpasse seg den samme fireårsperioden som kommunestyrevalget har på fastlandet.

Som jeg nevnte innledningsvis, ble de overordnede og politiske målene for utviklingen på øygruppa trukket opp

i innstillingen om Svalbard-meldingen, og i de årlige svalbardbudsjetter. Slike overordnede politiske føringer danner naturligvis de ytre rammene for det lokale selvstyret i Longyearbyen. Innføring av lokalstyre må derfor ta hensyn til utenrikspolitiske forhold og statens særskilte behov for kontroll med utviklingen på øygruppa. Derfor kan ikke Longyearbyen lokalstyre virke helt som et ordinært kommunestyre på fastlandet. Men svært mange av lokalstyrets oppgaver vil tilsvare kommunestyrets.

Komiteen slutter seg i hovedsak til Regjeringens vurderinger om ansvaret for og finansieringen og utførelsen både av tjenestetilbudet generelt og av infrastrukturoppgavene. Det er ikke hensiktsmessig at Longyearbyen lokalstyre etablerer et eget tilbud på områder som skal ivaretas av staten.

Komiteen sier seg enig med Regjeringen i at en løsning på den fremtidige energiproduksjonen og distribusjonsnettet for strøm og fjernvarme i Longyearbyen ikke er en direkte økonomisk konsekvens av innføringen av lokaldemokrati. Komiteen har imidlertid både i Innst. S. nr. 196 for 1999-2000 og i Budsjett-innst. S. nr. 14 for 2000-2001 påpekt at disse spørsmålene krever en snarlig løsning. Energiforsyningen i Longyearbyen består i dag av et kullfyrt kraftverk som leverer strøm og varme. Både energiverket og forsyningsnettet har behov for store investeringer til vedlikehold, opprustning og modernisering. Komiteen er fortsatt av den oppfatning at saken må løses utenom de årlige budsjetttrammene, og at spørsmålet må være avklart før Longyearbyen lokalstyre eventuelt overtar ansvaret på dette området. For å sikre energi- og strømforsyningen i Longyearbyen kreves det bred og omfattende kompetanse. Komiteen ser ikke bort fra at den kompetansen best kan sikres i samarbeid med ekspertise på fastlandet. I den anledning ber komiteen Regjeringen vurdere hvorvidt det kan være hensiktsmessig å la Statkraft/Statnett, mot en viss godtgjørelse, påta seg ansvaret for disse oppgavene i fremtiden.

Økonomisk styring og planlegging vil være en viktig del av lokalstyrets virksomhet. Komiteen er i så måte enig i at kommunelovens regler om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og rapportering også skal gjelde for Longyearbyen lokalstyre.

Når det gjelder de administrative og økonomiske konsekvensene av lovendringene, tar komiteen til etterretning at innføring av lokaldemokrati i en overgangs- og innføringsfase vil innebære et økt tilskuddsbehov. Komiteen erkjenner likeledes at innføring av lokaldemokrati også på sikt vil medføre noe økte utgifter knyttet til administrasjonen i Longyearbyen lokalstyre. Størrelsen på tilskuddet vil bli fastsatt i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet det enkelte år.

Komiteen mener det er viktig at den dømmende funksjonen og påtalefunksjonen er atskilt. Selv om lokalstyret ikke har myndighet utover Longyearbyen arealplanområde, slutter komiteen seg til Regjeringens vurderinger, at det er naturlig og hensiktsmessig å la lokalstyret få myndighet til å velge meddommere for hele Svalbard.

Etableringen av lokaldemokrati i Longyearbyen bygges på den grunntanken at ethvert norsk samfunn skal

styres av et folkevalgt organ. I et levende lokalsamfunn er deltakelse og folkelig ansvar nødvendig. Selv om Longyearbyen ikke er og heller ikke skal være et livsløpssamfunn, er det likevel mange som bor der over en lengre periode. Da er det viktig at de har mulighet til å være med på å bestemme utviklingen i sitt eget lokalsamfunn.

Til slutt vil jeg uttrykke et ønske om at befolkningen i Longyearbyen vil benytte den mulighet de nå får, til å bestemme utviklingen i sitt lokalsamfunn. Engasjement og deltakelse lokalt er det som skal til for å fylle lovens intensjon om mer lokal innflytelse og styringsrett.

Einar Steensnæs (KrF): Med denne innstillingen har en lagt et solid grunnlag og passert en viktig milepæl for å tilpasse lokaldemokratiske prinsipper til de helt spesielle levevilkår som vi finner i Norges ytterkant, i den arktiske sonen.

Det er en enstemmig innstilling. Det tror jeg skyldes et meget grundig forarbeid, en god dialog med lokalsamfunnet, en god dialog mellom lokalsamfunnet og departement og storting, og selvfølgelig også en viss porsjon kompromissvilje. Den har måttet være til stede for å få enighet på enkelte punkter.

Jeg synes det er grunn til å rose Svalbardrådet for konstruktive bidrag og for nyttige innspill under arbeidet med utformingen av loven. Det gjelder for øvrig også de andre høringsinstansene på Svalbard.

Nå er jo ikke partifloraen på Svalbard og i Longyearbyen så mangfoldig og rik akkurat. Så langt er det tre partilag som er aktive der oppe. Kristelig Folkeparti er ett av partiene. Men det er vel ikke akkurat herfra vi kan hente nødvendig støtte og hjelp til et eventuelt regjeringsskifte – for å si det forsiktig. Lokallaget vårt består av bare en håndfull personer. Bare det at noen få personer flytter fra Longyearbyen til fastlandet, er antakelig nok til å sette hele vårt partiapparat og partiarbeid der oppe i fare.

Noe av poenget med innføring av lokaldemokrati er at det skulle bety en vitalisering av det partipolitiske arbeidet i Longyearbyen når Longyearbyen lokalstyre nå blir etablert. Da er det åpenbart at den korte botiden, eller åremålsperioden, vil kunne representere et problem i forhold til det å rekruttere medlemmer som er villige til å gjøre en politisk innsats i lokalmiljøet. I hvert fall gjelder det de mindre partiene. Nå understreker komiteen at valglistene bør inneholde et stort antall kandidater. Alle de av oss som har vært med og forsøkt å rekruttere personer til valglistene på fastlandet, vet at det er en ganske betydelig utfordring mange ganger. Så ønsket fra komiteens side om å få valglistene med et stort antall kandidater kan nok fortone seg mer som en ønskedrøm enn som en målsetting som det er realistisk å nå.

Nå er jo ordningen med suppleringsvalg innført. Det kan selvfølgelig virke i positiv retning. Men jeg tror det skal bli spennende å se hvordan dette vil kunne fungere i praksis. Vi bør antakelig være forberedt på nødvendige justeringer når en etter hvert høster erfaring med disse ordningene.

Det har også vært en viss diskusjon om det geografiske virkeområdet for det nye folkevalgte organet. Men den avgrensning som vi nå har fått, til Longyearbyen i forhold til andre bosettinger på Svalbard, synes nå å ha fått en bred aksept.

Representanten Hill-Marta Solberg nevnte energiproduksjonen. Det har vært tema for debatt i Svalbardrådet og har opptatt rådet når det gjelder forutsetningen for å kunne overta det viktige ansvaret for energiforsyningen på Svalbard. Komiteen har for sin del lagt til grunn at når det gjelder kostnadene ved energiforsyningen, må det løses utenom de årlige budsjetttrammene, og ordningen skal være på plass og detaljert før Longyearbyen lokalstyre eventuelt overtar ansvaret. Det har jeg merket meg har vakt alminnelig tilslutning i Svalbard-miljøet. Jeg har lest Svalbardposten fra sist fredag, og der går det fram at det har bred oppslutning i Svalbard-samfunnet. Det er også tilfredsstillende for Svalbardrådet.

Det gjelder vel for hele innstillingen at det er en alminnelig tilfredshet med alle de endringer i svalbardloven som nå gjennomføres, bl.a. på bakgrunn av de høringer som er foretatt. Dermed er det beste grunnlaget lagt for at den nye folkevalgte ordningen på Svalbard skal fungere godt. Alle endringsforslag og alle innvendinger og spørsmål er faktisk tatt tilbørlig hensyn til, slik også Svalbards egne organer uttrykker det. Jeg tror nok det er mer enn hva som kan sies om tilsvarende saker som gjelder lokaldemokratiet på fastlandet.

John I. Alvheim (Frp): Det er litt uvant for meg å ta ordet i en debatt av denne type, men det skyldes at tidligere fremskrittspartimedlemmer i utenrikskomiteen har forlatt oss, og vi er derfor ikke med i denne innstillingen.

I tillegg vil jeg få lov å gjøre kjent for Stortinget at vi i Fremskrittspartiet går mot innføring av lokaldemokrati på Svalbard, med alle de negative konsekvenser det vil få for det som nå er et levende lokalsamfunn av spesiell karakter, en perle og et fristed i mange sammenhenger i forhold til grå, triste norske kommuner.

Det er også slik at det er ikke alle som i dag er på Svalbard, og som har jobbet på Svalbard, som er så begeistret for det som nå skjer med hensyn til å innføre vanlig kommunal forvaltning der oppe i ishavet.

Vi hadde etter vårt skjønn både råd og anledning til å opprettholde dette spesielle samfunnet, den spesielle atmosfæren i dette samfunnet. Men så er det enkelte politiske partier som er så ekstremt opptatt av at alt skal være likt og alt skal være grått, og så måtte man på død og liv ta initiativ til å etablere såkalte folkevalgte organer på Svalbard, det man kaller for demokrati.

Man begynner forsiktig, det er greit nok, men det tar vel ikke så veldig lang tid før de har nøyaktig det samme systemet der oppe som vi har på fastlandet, og det tar vel heller ikke så lang tid før dette med krav om mindre skatt og mindre avgifter slår fullt ut der oppe, og de er på linje med en vanlig norsk kommune.

Jeg synes personlig at dette er trist. Jeg har vært mye og ofte på Svalbard, og det var hyggelig å komme dit. Jeg er slett ikke sikker på om det blir like hyggelig å

komme etter at man har fått det såkalte folkevalgte styret.

Så er det én ting jeg spesielt vil understreke, og det gjelder forholdet til våre russiske venner på Svalbard. Et utviklet lokalt selvstyre, demokrati, et vanlig kommunestyre, kan bli – jeg sier ikke at det blir, men jeg sier at det kan bli – konfliktskapende i forhold til de russiske bosettinger på Svalbard. Det skal vi tenke veldig nøye gjennom og være veldig var for at så ikke skjer.

Helt til slutt vil jeg bare annonsere at vi kommer til å stemme for §§ 5 og 25 og mot alle andre paragrafer i lovteksten.

Statsråd Hanne Harlem: Det var litt av et innlegg å fortsette etter, særlig når man tar i betraktning de synspunktene som representanten Alvheim hadde om forholdet mellom demokrati og folkevalgt styre, som jeg forstod slik at han ikke mente hadde sammenheng med hverandre, og det syntes jeg var noe overraskende.

Spørsmålet om innføring av lokal styringsordning i Longyearbyen har vært gjenstand for bred debatt. Forslaget slik det nå er forelagt for Stortinget, er utformet gjennom en grundig politisk prosess, både lokalt og sentralt. Saken ble drøftet i stortingsmeldingen om Svalbard som ble behandlet av Stortinget for ganske nøyaktig ett år siden. Den foreliggende odelstingsproposisjonen innebærer en lovfesting av lokaldemokratiet i Longyearbyen.

Argumentene for å innføre et utvidet lokalt folkestyre i Longyearbyen er de samme som begrunner det kommunale selvstyret på fastlandet. Ved å velge sitt eget lokalstyre vil innbyggerne i Longyearbyen få mulighet til å påvirke beslutninger og prioriteringer som angår lokale forhold. Beslutninger bør tas så nær de berørte som mulig. Dette vil kunne gi bedre tilpasning til lokale forhold og kan stimulere til økt engasjement i samfunnsutviklingen fra lokalbefolkningens side.

Samtidig gjør det seg gjeldende særlige forhold på Svalbard. Stortinget understreket i sin innstilling til Svalbard-meldingen at det ved innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen måtte tas hensyn til utenrikspolitiske forhold og statens særlige behov for kontroll med øygruppen, bl.a. på grunn av de høye, nasjonale miljømålene som er satt for Svalbard. Også de samfunnmessige særtrekkene ved Longyearbyen som bosted er av betydning. Samlet sett gir dette et annet rammeverk for en lokal styringsordning i Longyearbyen enn på fastlandet. Dette er også gjenspeilet i det regelverket som er foreslått for Longyearbyen lokalstyre.

Reglene er foreslått tatt inn som et eget kapittel i svalbardloven. Virkeområdet til Longyearbyen lokalstyre vil være avgrenset til arealplanområdet for Longyearbyen.

Det legges opp til at Longyearbyen lokalstyre opprettes fra 1. januar 2002, og at Svalbardrådet avvikes fra samme tidspunkt. Longyearbyen lokalstyre vil ved opprettelsen overta eierskapet i Svalbard Samfunnsdrift AS, og samtidig foreslås det lovfestet at ansvaret for samfunnstjenestene i Longyearbyen vil tilligge Longyearbyen lokalstyre.

Longyearbyen lokalstyre skal ha et styre – lokalstyret – som vil være det øverste organet i Longyearbyen. Styret skal velges av og blant Longyearbyens innbyggere. Det er her – som representanten Solberg på vegne av saksordføreren allerede har nevnt – tatt utgangspunkt i reglene som gjelder valg til kommunestyret, men med åpning for suppleringsvalg. Det første valg vil finne sted allerede til høsten, det neste høsten 2003, for deretter å tilpasse seg den samme fireårsperiode som kommunestyrevalget har på fastlandet.

Myndigheten til lokalstyret på det enkelte saksområdet vil fremgå av ulike lover, forskrifter og delegasjonsvedtak. I tillegg vil Longyearbyen lokalstyre få ansvaret for sentrale infrastrukturiltak i Longyearbyen. Dette er på flere områder de samme oppgavene som kommunene har, men med viktige unntak, bl.a. når det gjelder sosialtjenester og pleie- og omsorgstilbud, der ansvaret fortsatt vil ligge hos den enkeltes fastlandskommune.

Justisdepartementet er i ferd med å foreta en gjennomgang av gjeldende forskriftsverk, og vil påse at hjemmelsgrunnlaget for de oppgaver Longyearbyen lokalstyre skal utføre, er oppdatert når styret trer i funksjon ved kommende årsskifte.

I tillegg til pålagte oppgaver vil Longyearbyen lokalstyre ha anledning til å engasjere seg i andre oppgaver. På grunn av de særegne forholdene på Svalbard settes det imidlertid visse begrensninger for Longyearbyen lokalstyres handlefrihet sammenlignet med det som gjelder for kommunene.

Lokalstyrets kompetanse vil bl.a. være begrenset av de forpliktelser Norge har etter Svalbardtraktaten. Videre er den foreslåtte formålsbestemmelsen for Longyearbyen lokalstyre retningsgivende for lokalstyrets virksomhet. Dette innebærer at overordnede og politiske målsettinger for utviklingen på øygruppen, slik de fremkommer i Svalbard-meldingen og i det årlige Svalbardbudsjettet, vil danne en ytre ramme for det lokale selvstyret i Longyearbyen.

Ansvaret for oppgavene tilligger, som nevnt, lokalstyret som øverste organ, men det er lokalstyret som avgjør hvordan arbeidet skal organiseres og myndigheten utøves. Grunntanken er at lokalstyret selv skal avgjøre organisatoriske spørsmål som gjelder egen virksomhet. Dette vil bl.a. gjelde spørsmålet om hvordan overtakelsen av Svalbard Samfunnsdrift AS skal løses.

Jeg har merket meg hva Stortinget har sagt med hensyn til fremtidig energiproduksjon og -distribusjon i Longyearbyen og behovet for å finne en løsning på de utfordringene som ligger her, før Longyearbyen lokalstyre eventuelt overtar ansvaret. Regjeringen arbeider med spørsmålet og tar sikte på å komme tilbake til saken i forbindelse med neste års budsjett.

Det er interessante og utfordrende oppgaver lokalsamfunnet Longyearbyen står foran. Vi vil følge utviklingen med interesse, og departementet vil legge stor vekt på å bistå så langt det er mulig og ønskelig.

Ivar Kristiansen (H): Det var Fremskrittspartiets representant, Alvheim, som fikk meg til å bruke av Stortingets dyrebare tid i dag.

Jeg kan ikke helt forstå den uttrykte redsel for virkningene av et demokrati og hvordan det skal fungere i praksis. Men jeg har registrert Alvheims synspunkter og uttalelser på hans mange reiser – noen av disse langt unna hjemlandets grenser – og hva slags mønster han har som referansepunkter.

Jeg tror at for dem som har vært med og bygd opp Svalbard-samfunnet gjennom mange tiår, må det være skremmende å høre slike uttalelser i dag fra Stortingets talerstol. Dette er en befolkningsgruppe som har tatt noen krafttak for fellesskapet i et geografisk område som både sikkerhetspolitisk og strategisk har betydning og betyr så mye for nasjonen – og så skal man i dag få høre at det er en trussel for fellesskapet og en trussel for lokalsamfunnet hvis man nedfeller normale demokratiske prinsipper for hvordan lokalsamfunnet skal styres. Heldigvis virker det ikke som om Fremskrittspartiet her i Stortinget i denne saken heller er særlig representativ for hva som er gjeldende politikk på dette området.

Jeg synes det er på høy tid at denne saken sluttbehandles i Stortinget i dag. Jeg tror det vil bli en berikelse for Svalbard-samfunnet og for de enkelte politiske partier at ikke kontaktpunktet skal være et lokalt begrenset styre som har sitt neste kontaktpunkt overfor Sysselmannen. Det er ikke noen demokratiske prinsipper som bør være mønstergyldige for Svalbard-samfunnet, som i dag begynner å ligne mer og mer på et normalt samfunn. Det er ikke slik i dag at vi i dette området bare har én stor offentlig eid bedrift som styrer samfunnet etter beslutninger fattet av Justisdepartementet. I dag har vi et hundretalls enheter som hver især er med på å sikre vårt nærvær og vår stabilitet i et området som etter hvert vil bety mer og mer for nasjonen. Når vi har folk som er villig til å være der, må man ha rettigheter og plikter innenfor dette samfunnet som gjør dette så attraktivt som overhodet mulig, slik at Svalbard også i de kommende tiår kan fremstå som et attraktivt samfunn å leve og bo i, i den tid det har mulighet for å fungere.

Jeg tror at Høyre har bare gode erfaringer med sine kontakter, med sine stedlige representanter. Vi får økt og bedre informasjon enn hva vi ellers ville ha fått. Jeg ser ikke at det i denne saken skulle være noe ønske og heller ikke noen målsetting å skulle bytte ut de gode kontaktpunkter vi har i demokratiets navn.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV har slutta seg til ein samrøystes komite i denne saka, og me håpar at det som Stortinget gjer i dag, kan bli ein viktig stimulans for lokaldemokratiet på Svalbard.

Eg vil gjerne følgja opp noko av det min treningskamerat, Kristiansen, var inne på i forhold til Framstegspartiet. Dersom representanten Alvheim seier seg lei for at det nå blir innført folkevald styring – grå folkevald styring, som han vel òg sa – synest eg det er eit signal som gjev grunn til ettertanke. SV er sjølvsagt interessert i ein demokratidebatt, ikkje minst vinkla mot at Stortinget ofte gjev frå seg makt gjennom bl.a. EØS-avtalen, EU-samarbeid og òg ulike andre ting.

Me er sjølvsagt òg opptekne av at ein diskuterer kommuneøkonomi med demokrativinkling når Stortinget svekker kommuneøkonomien og det blir vanskeleg for kommunane å prioritera. Men derfrå til å seia at folkevald styring er noko som ein ikkje treng, noko ein ikkje vil ha, at det er grått, og at det eigentleg er ein trist dag for Svalbard når det blir innført, er å gå for langt. Då må ein vera på ville vegar. Då må spørsmålet til Framstegspartiet vera: Kva er det dei ønskjer seg, ikkje berre på Svalbard, men i alle kommunar dersom det ein har, er så grått og stussleg? Konsekvensen må jo vera at ein har eit alternativ. Ønskjer dei seg kommunar drivne av sysselmann, og ønskjer dei å avvikla folkevald styring i alle kommunar når det er så gale å innføra det på Svalbard? Det er desse spørsmåla Framstegspartiet må svara på når dei går til angrep med omsyn til å innføra lokaldemokrati.

Eg forstår heller ikkje kva slags erfaringar Framstegspartiet har som gjer at dei nå dreg opp ein slik debatt som det dei nå gjer. Dei har jo sett i sitt eige parti at eineveldet ikkje alltid fungerer demokratisk. Tvert om kan det ha motsett verknad.

Kjell Engebretsen (A): Meget kort: Jeg skal ikke forsøke å gi meg i kast med en analysing av representanten Alvheims holdning til demokrati. Men jeg kan vel si at jeg slutter meg til treningskameratene Kristiansens og Langelands vurdering.

Jeg bad om ordet for at det ikke skal henge igjen en misforståelse her. Representanten Alvheim pekte på at det kunne bli en konflikt med den russiske bosettingen på Svalbard. Jeg vil bare presisere at det det nå blir fattet vedtak om, er Longyearbyen lokalstyre. Det alt vesentlige av den russiske befolkningen bor ikke i Longyearbyen. De aller fleste bor i Barentsburg, og de kommer altså ikke under dette styret. Longyearbyen lokalstyre og dets rolle og myndighet er begrenset i henhold til § 33 i den loven som nå foreslås, til «arealplanområdet for Longyearbyen». Jeg tror det er litt viktig at det blir stadfestet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 656)

S a k n r . 3

Innstilling fra utenrikskomiteen om lov om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene) (Innst. O. nr. 125 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 95 (2000-2001))

Ane Sofie Tømmerås (A): Vi registrerer at utenrikskomiteen ikke legger opp til noen debatt i denne saken. Det var også svært lite som ble sagt forrige gang saken ble behandlet i Stortinget, ved ratifikasjonen for et og et halvt år siden. Det er jo bra, ikke bare fordi det nå er sein kveld, men det er også et sunnhetstegn fordi det viser at vår lojalitet til å følge folkeretten og til å følge opp internasjonale forpliktelser er stor. Ikke bare er vi fullstendig enige partipolitisk, men det er så selvfølgelig at vi skal

ratifisere og følge opp Roma-vedtektene i lovverket vårt, at det kan synes overflødig å legge til noe muntlig. Jeg drister meg likevel til noen ord på en dag da Odelstinget gjør noe så prinsipielt og symbolsk viktig som å vedta en egen lov om å gjennomføre vedtektene til Den internasjonale straffedomstol.

Gjennomføringen av opprettelsen av Den internasjonale straffedomstol er en enorm forløsning. Det har vært over 50 års graviditet før forløsningen skjedde. Befrukningen skjedde høsten 1945 ved opprettelsen av Den internasjonale militærdomstol, som avsa dom i Nürnberg over de tyske hovedkrigsforbrytelsene. En av FN's store målsettinger helt fra den aller første spede start var jo nettopp å skape en internasjonal domstol for krigsforbrytelser, for forbrytelser mot freden og for forbrytelser mot menneskeheten, som det heter i den pakten som Nürnberg-dommen hviler på. FN skulle være så mye mer handlekraftig enn det tidligere Folkeforbundet, ikke minst på grunn av muligheten denne organisasjonen hadde til maktbruk og til å opprette en internasjonal domstol.

Den kalde krigen lammet mye av FN's handlekraft. Først på 1990-tallet var det mulig å sette kongstanken ut i livet. Nybrottsarbeidet fant sted med domstolene etter de forferdelige hendelsene i Rwanda og Jugoslavia. Begge disse domstolene har hatt og har sine barne sykdommer, og det nyter en generell internasjonal straffedomstol godt av.

For halvannet år siden, da vi ratifiserte vedtektene, var det til dels høylydt kritikk, særlig mot Jugoslavia-tribunalet. Det var ikke effektivt nok, det avsa få dommer, og det tok ikke de store forbryterne og forbrytelsene. Men nå, i løpet av det siste året, har nettopp dette tribunalet bevist at det kan ta også de store – til og med de største – at det evner å ta ut tiltale, og at dommene kommer på rekke og rad. Men disse domstolene er avhengige av nasjonenes støtte, slik også Den internasjonale domstol vil være. Selvfølgelig er den avhengig av støtte ved aktive handlinger, som f.eks. utlevering av forbrytere.

Men Norge må også ta ansvar når det gjelder ressurser. Vi har sett at det å ikke gi nok ressurser til disse domstolene er den mest effektive måten å stanse eller trenere arbeidet på og dermed skape misnøye og manglende tillit til domstolen. Norge må også vise ansvar gjennom å ta imot til soning de som blir dømt, og vi må vise ansvar gjennom å bidra til en bred rekruttering til domstolene. Vi må ha modige dommere, vi må ha modige folk i påtaleenheten, slik at domstolen får tillit. Dessuten må nasjonene vise at de virkelig mener at domstolen skal ha reell makt og myndighet. Derfor er det viktig at vi gjennomfører vedtektene gjennom en egen lov og ikke bare følger presumsjonsprinsippet.

Noen, bl.a. Amnesty International og Den norske Helsingforskomité, har vært bekymret over at vi lager kompetanseregler og ikke pliktregler – kan-regler og ikke skal-regler. Men i proposisjonen viser man til at det er ivaretatt gjennom innledningsbestemmelsene i loven, nemlig hvor det står at vi har plikt til å etterkomme domstolens anmodninger.

Vi må også gå gjennom straffeloven vår, både den sivile og den militære. Vi har ikke tilfredsstillende lovverk når det gjelder denne type forbrytelser. Vi må se på innholdet i straffebestemmelsene. Vi har ikke beskrevet denne arten forbrytelser i straffelovene våre. Vi må se på straffeutmålingene våre, hvor maksimumsgrensene ikke er i tråd med vedtektene til den internasjonale domstolen, og vi må se på foreldelsesreglene våre.

Jeg er enig i Regjeringens vurdering i proposisjonen, at vi må ha et grundig forarbeid. Derfor bør disse endringene overlates til vurdering av Straffelovkommisjonen, men Odelstinget må i dag sende en klar beskjed i forhold til den vurderingen som skal skje i Straffelovkommisjonen, nemlig at vi vil ha en forbedret straffelov. Det er ikke snakk om om vi skal endre loven, men hvordan vi skal endre den.

Med denne loven viser vi at vi mener å gi makt og myndighet til den nye domstolen. Vi aksepterer at der Roma-vedtektene går lenger enn norsk lov, så er det Roma-vedtektene som skal gjelde, f.eks. når det gjelder reglene om vitneplikt for personer som ellers ville hatt taushetsplikt, og som også kunne påberopt seg den taushetsplikten i norske domstoler.

Vi viser at vi mener alvor gjennom å gi en internasjonal domstol mulighet til å etterforske, til å ta ut tiltale og til å avsi endelige dommer på områder som hittil helt suverent har vært forbeholdt norske domstoler og norske myndigheter. En så god tilslutning til Den internasjonale straffedomstol er nødvendig dersom framtiden skulle bringe saker hvor den må handle også for oss. Ikke minst er tilslutningen nødvendig for symbolverdien og signalet vi sender til land som det er mer nærliggende at domstolen kommer til å måtte handle i forhold til.

Nå hører jeg at presidenten kremer, så jeg skal bare avslutningsvis si at når 30 land nå har ratifisert disse vedtektene, må vi sette vår lit til at de neste 30 gjør det raskt, slik at domstolen kan tre i funksjon. Det har jeg håp om vil skje raskt siden det er så mange som 139 stater som har undertegnet disse vedtektene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 659)

S a k n r . 4

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i apotekloven og legemiddeloven (Innst. O. nr. 93 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 61 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter og de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Harald T. Nesvik (Frp) (ordfører for saken): Regjeringen har i denne proposisjonen lagt fram forslag til endringer i apotekloven og legemiddeloven.

Disse forslag til endringer er bl.a.:

- endringer i apoteklovens eierbegrensningsregler
- hjemmel for å pålegge grossist å innlevere data til legemiddelstatistikk
- hjemmel for å gi saksbehandlingsregler i saker hvor et legemiddels rettighetshaver søker om å få legemidlet opptatt i offentlig refusjonsordning, og hjemmel for å avgiftsbelegge refusjonssøknader og legemidler som er opptatt i offentlig refusjonsordning
- forslag om å erstatte apotekavgiften med en legemiddelavgift som innkreves hos grossist

I tillegg foreslås en del tekniske endringer i de to lovene.

Komiteen støtter at det allerede nå foretas en del endringer, slik at en kan eliminere en del uønskede og ikke tilsktede virkninger av den nye apotekloven. Komiteen viser også til at hensynet til konkurransen og tilgangen til apotektenester også taler for en del av de endringene som foreslås fra Regjeringens side.

Komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet og Høyre, sørger for at alle de endringene som Regjeringen foreslår, ligger an til å bli vedtatt, mens Fremskrittspartiet og Høyre har en del avvikende forslag. Jeg vil på vegne av Fremskrittspartiet påpeke en del av de endringene som det legges opp til, og som Fremskrittspartiet er imot.

Fremskrittspartiet ønsker at sykehusapotekene må fristilles og drives på samme måte som andre apotek. Dette er viktig slik at konkurransen får fungere i apotekmarkedet. Dersom dette ikke gjøres, er det mye som taler for at de apotek som pr. i dag går under kategorien sykehusapotek, har et betydelig fortrinn i konkurransen med øvrige apotek. Fremskrittspartiet ønsker derfor å endre § 2-5 annet ledd.

Fremskrittspartiet kan ikke se noen grunn til at konsesjonen til å ha et medisinsalg automatisk skal falle bort dersom det etableres et apotek på stedet. Dette vil medføre svekket konkurranse og trolig høyere priser enn om det hadde vært konkurranse på dette stedet og medisinsalget hadde fått fortsette å eksistere.

Fremskrittspartiet mener at den lovtæksten som det legges opp til når det gjelder hvem som skal ha tilsynsmyndighet, ikke er god nok, da det ikke klart framgår hvem som skal ha det overordnede ansvaret for de forskjellige oppgaver. Å gi staten ansvaret i lovtæksten vil kunne medføre at ansvaret pulveriseres. Det er etter Fremskrittspartiets mening helt åpenbart at dette ansvaret må ligge under Statens legemiddelverk, og at dette derfor tas inn i lovtæksten.

Fremskrittspartiet er sterkt bekymret over at det foreslås innført en ny avgift ved behandling av søknad om refusjon fra folketrygden under § 9. Hensynet til norske pasienter og brukere av legemidler, tilsier at en slik avgift ikke må innføres da dette vil kunne føre til høyere priser, samt at jo flere hindringer en legger i veien for at det norske markedet skal få tilgang på de mest effektive

legemidlene, jo større blir risikoen for at det norske markedet blir nedprioritert.

Det hadde vært fristende for Fremskrittspartiet å ta en fullstendig omkamp om apotekloven i denne saken. Det har vi valgt ikke å gjøre. De forslagene som vi nå har valgt å fremme i denne saken, eventuelt gå imot, er forslag der paragrafen allerede er foreslått endret fra Regjeringens side. Fremskrittspartiet aksepterer at apotekloven er vedtatt i Stortinget, og vi vil la denne loven få fungere en stund før vi vil fremme de forslagene til endringer som vi mener er de riktige.

Til slutt vil jeg ta opp de forslag Fremskrittspartiet enten er medforlagsstiller til eller står alene om.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten har tatt opp de forslag han refererte til.

Karin Lian (A): Arbeiderpartiet er godt fornøyd med de endringer som er foreslått av Regjeringen, og som nå ser ut til å få flertall i Odelstinget. Endringene vil føre til at tilgangen på apotektenester blir bedre for brukerne i hele landet.

Norsk Medisinaldepot tar på seg et spesielt ansvar for å opprette apotek, også i distriktene, dersom ikke andre apotekiere eller kjeder ønsker å etablere nye apotek. Antall apotek vil stige, og det er rom for en netto tilvekst av apotek. Det vil da også være mulig å utnytte farmasøytene bedre. Den nye loven vil også garantere at etablering av nye apotek ikke skal få konkurranse fra medisinsalg. Dette vil gi et bedre tilbud og bedre service til brukerne. Fageksperter i apotekene kan gi informasjon og råd til kundene i større grad enn det kan gjøres i medisinsalg.

Stortinget har vedtatt de politiske mål når det gjelder tilgang på legemidler. Apotekforvaltningen, som er den utøvende myndighet, skal følge opp og bruke de virkemidler som foreligger for å oppnå målet. Arbeiderpartiet og flertallet i komiteen er enig med Regjeringen i at det tidligere vedtatte konsesjonstaket erstattes med avtale for å sikre apoteketableringer. Flertallet mener det ikke er noe helsepolitisk mål å beskytte etablerte økonomiske interesser. Bortfall av konsesjonstak vil skjerpe konkurransen i et tidligere overbeskyttet apotekmarked. Etablering av flere apotek i hele landet vil legge til rette for at brukerne får bedre service, lettere tilgjengelighet og lavere priser. Arbeiderpartiet ser det også som riktig at legemiddelgrossistene skal ha plikt til å innlevere data om legemiddelomsetningen, noe som igjen vil sikre at kundene får de rettmessige rabatter.

For å få en raskere saksbehandling og å sikre kvalitet når det gjelder refusjonssaker, er det flertall i komiteen for å innføre en saksbehandlingsavgift. For produsentene er det en fordel å få et legemiddel registrert under refusjonsordningen. Da er det også naturlig at utgifter til saksbehandlingen av søknader om refusjon, gjenspeiles i

saksbehandlingsavgiftene. Den tidligere apotekavgiften blir erstattet av en legemiddelavgift på grossistleddet.

Komiteens flertall har støttet Regjeringen i alle forslag til endringer i apotekloven og legemiddeloven.

Are Næss (KrF): Vi kan gjøre dette ganske kort.

Saksordføreren har gjort rede for det som komiteen er enig om, og Arbeiderpartiets talskvinne har gjort rede for komiteeflertallets innstilling. Kristelig Folkeparti er en del av dette flertallet. Vi ser behovet for justeringer på enkelte punkter i en nylig vedtatt lov, og støtter som sagt flertallsinnstillingen.

Jeg vil bare kort peke på to forhold. Sammen med Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og SV, er Kristelig Folkeparti med i et flertall som er noe skeptisk til at departementet inngikk avtale med Norsk Medisinaldepot om opprettholdelse av apotektilbudet i distriktene uten at andre apotekeiere eller apotekkjeder fikk anledning til gi et tilsvarende tilbud.

Det andre gjelder den nye legemiddelavgiften som skal erstatte apotekavgiften. Det vi vil legge vekt på, som det også står i innstillingen, er at denne «avgiften ikke skal ha utilsiktet konkurransemessig vridningseffekt, at avgiftssystemet skal være nøytralt med hensyn til apotekstørrelse, og at innkreving og betaling skal være så enkel som mulig».

I tråd med dette gjør jeg mitt innlegg her så enkelt som mulig, og avslutter med det.

Morten Lund (Sp): Det heter fra Regjeringen at det er et prioritert mål å opprettholde en god apotekdekning i alle deler av landet.

Odelstingsproposisjonen som vi behandler i dag, er ment å være en justering av den nye apotekloven Stortinget vedtok 2. juni 2000.

Det som er oppsiktsvekkende, er at Regjeringen i denne saken har tatt seg friheter som loven ikke gir. Helseministeren har uten å konferere med Stortinget tegnet en ensidig avtale med en av aktørene som står for apotekdrift, Norsk Medisinaldepot. Avtalen går ut på at myndighetene skal la være å anvende tak på konsesjoner, mot at NMD tar på seg å sikre driften av distriktsapotek.

I Ot.prp. nr. 61 heter det:

«Adgangen etter apotekloven til å etablere konsesjonstak ble på denne bakgrunn ikke benyttet da loven trådte i kraft 1. mars 2001.»

Helseministeren har altså ikke anvendt apoteklovens bestemmelser som gir hjemmel til å gi forskrift om etableringskontroll i form av et øvre tak for konsesjoner i sentrale strøk.

Departementet mener at avtalen med NMD er bedre enn konsesjonstaket, og at avtalen kommer til anvendelse ved nedleggelse av apotek i en av de aktuelle kommunene, men bare hvis det er på det rene at ingen annen aktør ønsker å etablere seg der.

Det høres greit ut, for det er hensikten til Senterpartiet at vi skal ha distriktsapotek. Og det ser det ut til at en slik avtale kan sikre, i hvert fall i avtaleperioden fram til 1. mars 2004. Men da kan mye skade være gjort. For det

står ikke bare om lønnsomheten til hvert enkelt apotek i distriktene. Det er først og fremst fagfolkene det er knapphet på.

Når etableringstaket ikke skal komme til anvendelse, kan alle aktører, inkludert NMD, etablere seg i sentrale strøk, og – gjerne for meg – konkurrere om dem som trenger medisiner der. Men samtidig konkurrerer de med distriktsapotekene om farmasøyter og reseptarer. Det er flaskehalsen! Vi har ikke hatt nedleggelser i hopetall av apotek på småsteder. Folk er syke nok til at det lønner seg å ha apotek også utenfor Oslo. Men det vil lønne seg mer å ha apotek i folkerike distrikt, og en vil sikkert også lønnes bedre ved å jobbe i apotek i sentrale strøk.

Det er det Senterpartiet sammen med Kristelig Folkeparti og SV er bekymret for når vi stiller oss kritiske til avtalen med Norsk Medisinaldepot. Denne avtalen sikrer det Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet minner om når de viser til den nye apoteklovens klare hovedregel om deregulering og fri etableringsadgang for alle som fyller objektive, faglige krav til apotekdrift. Dette flertallet hevder at «det ikke er noe helsepolitisk mål å beskytte etablerte økonomiske interesser. Bortfall av konsesjonstak vil skjerpe konkurransen i et tidligere overbeskyttet marked, og dermed legge til rette for bedre service, bedre tilgjengelighet og lavere priser».

Jeg minner om at det nettopp i samme lov var tatt inn en paragraf for å hindre en overetablering av apotek i sentrale strøk på bekostning av apotek alle andre steder. Det er dette taket Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet nå vil fjerne med et pennestrøk. På sikt mener jeg at det er stor fare for at det blir redusert tilgjengelighet for befolkningen som ikke bor i sentrale strøk. Da blir det heller ikke samme service for dem, og de får i tillegg en dyr og lang reisevei.

Det er oppsiktsvekkende at Sosial- og helsedepartementet har fremforhandlet en ensidig avtale med Norsk Medisinaldepot, som ikke lenger er mer norsk enn selve navnet. Det er oppsiktsvekkende at det er gjort uten at Stortinget er informert, det er oppsiktsvekkende at saken ikke er sendt ut på høring til berørte instanser, og det er oppsiktsvekkende at ikke andre aktører enn NMD har fått mulighet til å være avtalepartner med staten.

Arbeiderpartiets medlemmer i sosialkomiteen peker på at «det er den utøvende myndighet – apotekforvaltningen – som skal følge opp og bruke de virkemidler som foreligger, for å oppnå målet». Ja vel, sier Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og SV. Men det er nettopp et sentralt virkemiddel som nå tas vekk med konsesjonstaket. Vi finner det ikke så underlig at Høyre og Fremskrittspartiet støtter Arbeiderpartiet her. Vi er langt mer forskrekket over at Arbeiderpartiet fjerner konsesjonstaket til fordel for en kort og etter vår mening kortsiktig avtale med NMD.

Jeg tilhører dem som er bekymret for at det ikke vil ta så lang tid før de ulike apotekkjedene og apotekerne har utkjempet sin etableringskamp i sentrale strøk og lagt beslag på så mye fagfolk at det er fare for å måtte stenge apotek på grunn av mangel på kvalifisert personale, og fordi etableringskampen kan komme til å presse lønning

gene opp, slik at det blir vanskelig å følge opp for apotek med mindre befolkningsgrunnlag.

Olav Gunnar Ballo (SV): Flere av de tidligere talerne har trukket inn den avtalen som er gjort med Norsk Medisinaldepot, og satt spørsmålsteget ved den. SV er med på den merknaden om avtalen og er enig i de betraktningene som er fremkommet, nå sist også fra Morten Lund.

Men det er én ting til som jeg vil trekke fram, og som SV vil vektlegge. Da Stortinget tidligere fikk seg forelagt apotekloven til behandling, og sosialkomiteen avgav Innst. O. nr. 52 for 1999-2000, understreket et flertall i komiteen, som bestod av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og SV, behovet for en øvre begrensning, altså et konsesjonstak, for etablering av apotek i sentrale strøk, og uttrykte tilfredshet med at man gjennom forskrifter kunne få til det. Begrunnelsen for det var jo helt logisk. Det er klart at hvis man får en stor grad av etablering av apotek i sentrale strøk – og man er også avhengig av fagpersonell ved de ulike apotekene – vil man lett kunne få en situasjon der man forverrer muligheten for å rekruttere fagpersonell til mindre kommuner. Det er en situasjon som man ser allerede i dag. Det er veldig mange norske kommuner i distriktene som har slitt med rekruttering av fagpersonell. Departementet eller Regjeringen ville gjennom en sånn forskrift hatt mulighet til å legge føringer også i forhold til eventuelle utvalg eller ordninger koblet opp mot konsesjoner i sentrale strøk. Det var i det hele tatt gitt virkemidler gjennom loven som Regjeringen her takker nei til å benytte seg av.

Man kunne tenke seg at det samme flertallet som hadde anmerkninger forrige gang man behandlet dette og understreket behovet for konsesjonstak, gikk inn på å kommentere at departementet ikke fulgte opp den merkningen. Men i stedet ser man at det flertallet nå er blitt til et mindretall ved at Arbeiderpartiet selv ikke lenger understreker betydningen av et konsesjonstak. Og det synes jeg for så vidt er oppsiktsvekkende, for det markerer et linjeskift fra Arbeiderpartiets side når det gjelder synspunkter på rekruttering av fagpersonell til distriktene. Problemstillingen her er svært parallell til den man har sett når det gjelder legeetablering. Ved å operere med ordninger knyttet til driftstilskudd, at man ikke inngår avtaler knyttet til en del leger der etableringen fra før er veldig tett, ser man at man kan oppnå en fordelingsprofil som blir annerledes enn om man åpner for konsesjoner, eller har åpen rett til etablering. Og sånn vil det være med apotekvesenet også.

Arbeiderpartiet er nå med på en merknad, der det heter:

«Flertallet mener det ikke er noe helsepolitisk mål å beskytte etablerte økonomiske interesser. Bortfall av konsesjonstak vil skjerpe konkurransen i et tidligere overbeskyttet marked, og dermed legge til rette for bedre service, bedre tilgjengelighet og lavere priser. Flertallet støtter derfor at konsesjonstaket ikke gjøres gjeldende.»

Dette er en betraktning som jeg ikke er i noen tvil om at Høyre og Fremskrittspartiet vil kunne underskrive nå, akkurat som de kunne det da vi behandlet selve apotekloven. Men Arbeiderpartiet argumenterte den gang imot en slik betraktning, nettopp ut fra at man skulle oppnå en bedre fordeling av personellet, og fordi at en ren konkurransesituasjon, der man har fri etablering i sentrale strøk, vil kunne hindre rekrutteringen av fagpersonell til distriktene.

Jeg vil derfor etterlyse fra Arbeiderpartiets side begrunnelsen for at de argumentene man førte i marken da man behandlet apotekloven, ikke lenger har gyldighet. Hva slags situasjon er det som har oppstått, og hva slags endrede forutsetninger er det som ligger til grunn for at Arbeiderpartiet nå har forandret syn, såpass kort tid etter at apotekloven ble vedtatt og gjort gjeldende?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 660)

Den reglementsmessige tid for kveldens møte er nå omme. Presidenten vil foreslå at dette møtet fortsetter inntil dagens kart er ferdigbehandlet – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 5

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (Innst. O. nr. 99 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 62 (2000-2001))

Inga Balstad (A) (ordfører for saken): I denne proposisjonen er det fremmet flere forslag til endringer i sosialtjenesteloven.

For å ivareta tjenestemottakernes rettssikkerhet, er det tre virkemidler som er viktige: Internkontroll med utøvelse av tjenestene, regler om klage og saksbehandling og eksternt tilsyn med den kommunale tjenesten.

I de senere år har kommunene fått ansvar for nye brukergrupper, og flere mottar nå tjenester i private hjem og i bokollektiver i stedet for i institusjon. Dette har medført et behov for å utvide fylkesmannens tilsyn til også å gjelde tjenestetilbud utenfor institusjon, og samtidig å endre metoder for tilsyn. Det er gjort vellykkede forsøk med systemrevisjon, kombinert med kommunenes internkontroll. Dette har vist seg å fungere godt, og komiteen slutter seg både til utvidelsen av tilsynet, og til den nye tilsynsformen.

Det er også i proposisjonen foreslått en forlengelse av virketiden for kapittel 6A i sosialtjenesteloven. Disse reglene trådte i kraft 1. januar 1999, og skulle gjelde fram til 31. desember 2001. De skal gi grunnlag for å trekke grensen mellom den tvang som etter loven kan godtas i omsorg og behandling, og uakseptabel maktbruk. For hele fagfeltet er det en stor utfordring å utvikle fagets standarder.

Komiteen har merket seg at det har vært noen oppslag i media om firkantet regelforståelse. Blant annet i rådslag i Sør-Odal kommune har pårørende og omsorgspersonell

understreket dette. Saksbehandlingsreglene etter dette kapittel er for omfattende, og komiteen forutsetter at det blir sett på muligheten til forenklinger når loven skal evalueres. Rådet for vurdering av praksis og rettsikkerhet etter sosialtjenesteloven har foreslått at virketiden for loven utvides med to år og at rådets funksjonstid utvides med seks måneder. Dette er identisk med departementets forslag, og komiteen slutter seg til dette ut ifra at loven så langt i hovedsak ser ut til å fungere etter intensjonene, og at en skal få et godt nok grunnlag til å kunne evaluere den.

I proposisjonen var det foreslått ikke å gi lovpålegg om at kommunene skal etablere internkontroll med omsorgstjenestene, og departementet fant det heller ikke ønskelig å forskriftsfeste retningslinjene om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter sosialtjenesteloven. Arbeiderpartiets medlemmer i komiteen er enige med flertallet i at vi gjennom denne forskriftsfesting får en harmonisering av kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven, men Arbeiderpartiet støtter departementet i at vi på sikt må få en forenkling av regelverket som gjør at kommunenes ansvar for kvalitetssikringen kan ivaretas mer helhetlig enn i dag. Arbeiderpartiets medlemmer er enige med departementet i at vi må få en forenkling i det statlige regelverket, slik at kommunesektoren får større handlefrihet og ikke blir detaljstyrt på områder der de har fullt ansvar. Allikevel fant vi ikke at tiden er moden for et slikt ansvar nå. Fylkeslegens oppfølging av kvalitetsforskriften etter kommunehelsetjenesteloven har vist at det er behov for eksternt press i tillegg til veiledning i en startfase. Siden det her er svake grupper som berøres, ønsker vi derfor forskriftsfesting nå. Etter innkjøring av fylkesmannens systemrevisjon og en opplæring av kommunene, ønsker vi i Arbeiderpartiet å komme tilbake med forslag om en slik forenkling, og helst et samlet tilsyns- og klageregelverk.

Flertallet i komiteen mener at en slik forskrift bør være styrende for et lokalt tilpasset tjenestetilbud, og mener ikke at dette vil være å detaljstyre.

Med ulik tilnærming fra komiteens medlemmer foreligger det nå en enstemmig innstilling, som jeg anbefaler Odelstinget å vedta.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal på vegner av Senterpartiet berre knytta nokre få merknader til denne saka. Kva er det som gjev ei god omsorg? Det er nok fyrst og fremst moglegheita for den enkelte til å bli møtt med vordnad og respekt. Eg trur dei aller fleste av oss vil vera same om at vi ikkje kan regulera og lovfesta god omsorg og pleie tilstrekkeleg dersom ikkje viljen, haldninga og kunnskapen om kva slike tenester inneber, er til stades.

Eg har her eit rundskriv som vart sendt ut i mars 1997, og som omhandlar kvaliteten i pleie- og omsorgstenestene. Det består både av ei forskrift i forhold til helsestenestene og retningsliner i forhold til omsorgstenestene. Bakgrunnen for at det i St.meld. nr. 28 for 1999-2000 om innhaldet og kvaliteten i omsorgstenestene vart varsla eit samordna tilsyn, var erfaringa med at det var nødvendig

å sjå tenestene i sjukeheim, i aldersheim og i open omsorg meir likt, fordi tilboda no til dei pleie- og omsorgstrengeande går litt om kvarandre i ulike typar institusjonar og bustader.

Det var svært overraskande for oss at Arbeiderpartiet ikkje i utgangspunktet var innstilt på å følgja opp med eit meir samordna tilsyn og forskriftfesta det. Det var noko som Stortinget gav si tilslutning til under handsaminga av Omsorg 2000, og det var òg noko som 62 av 64 høyringsutsegner var positive til.

Eg er no glad for at det er stor semje om at dette er naudsynt. Frå vår side vil vi understreka at dette ikkje fyrst og fremst handlar om å gje kommunane nye plikter, men faktisk om å gjera det mykje meir ryddig både for den enkelte brukar, den enkelte pleie- og omsorgstrengeande, for pårørande, tilsette og lokale folkevalde.

Når det gjeld den rådgjevande gruppa som vart oppretta i høve til lova om kontrollavgrensing av bruk av makt og tvang overfor psykisk utviklingshemma, har eg òg lyst til å leggja til at det er gledeleg å registrera det som dei melder i høve til at bruken av registrert tvang faktisk går ned. Det var òg ei sak som det var stor debatt om den gongen lova vart innført. Det var ny runde då forskriftene vart lagde fram for Stortinget, faktisk som ei eiga melding. Vi vil frå Senterpartiet si side be departementet spesielt vera merksam på utviklinga av alternative metodar til tvang i utdanningsinstitusjonane. Skal vi få til ytterlegare redusert bruk av tvang, er det særskilt viktig at utdanningsinstitusjonane er innstilte på å utvikla alternative metodar.

Vi gir elles, som det går fram av innstillinga, vår tilslutning til at rådgivande grupper får den tida dei har bede om.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 5 (Votering, se side 662)

S a k n r . 6

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (Innst. O. nr. 102 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 64 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 10 minutter og de øvrige gruppene 5 minutter hver.

Presidenten vil videre foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte med inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Karin Lian (A) (ordfører for saken): Denne odelsingsproposisjonen inneholder elleve saker om endringer i folketrygdloven. Komiteen har merknader i forhold til tre av disse.

Det gjelder for det første punkt 2 i innstillingen om felles regelverk for opptreningsinstitusjoner og helsesportssentra m.m., såkalte spesielle helseinstitusjoner, i folketrygdloven § 5-20.

Som saksordfører bad jeg i brev til Helsedepartementet datert den 4. mai 2001 om en presisering av punktet om å etablere en lik finansieringsordning for alle institusjonene ved at det ytes stønad til drift etter satser, som kan variere, og at alle institusjonene skulle kunne ta egenandeler. Usikkerheten gikk spesielt på om også de fire spesielle helseinstitusjonene som hører inn under sykehusloven, og nå spesialisthelsetjenesteloven, også skulle innføre egenandeler.

Svarbrevet fra Helsedepartementet datert den 8. mai gav uttrykk for at det med dette forslaget til endring i folketrygdloven ikke er foreslått at det skal innføres egenandeler for disse fire.

Komiteen har også merket seg at de faglige krav til tjenestene skal knyttes til spesialisthelsetjenesteloven, og det som gjelder det økonomiske oppgjøret, skal knyttes til folketrygden. Ved å innføre denne felles hjemmelen viser komiteen til at dette ikke betyr at en går bort fra prinsippet om å tilpasse folketrygdens driftstilskudd til hver enkelt institusjons oppgaver og opplegg.

Under behandlingen av denne saken har komiteen imidlertid mottatt mange henvendelser fra institusjoner som føler usikkerhet i forhold til konsekvensene av dette forslaget. I sin planlegging av behandling har disse institusjonene samlet søkere i grupper med svært like behandlingsbehov for å kunne gjennomføre en best mulig og effektiv behandling. Bekymringen fra disse er at hvis trygdekontorene etter dette endringsforslaget skal vurdere hver enkelt søknad, er de usikre på om det kan føre til en mindre effektiv inntaksprosedyre og behandling. En slik ekstra saksbehandling strider mot alle prinsipper for moderne, offentlig forvaltning.

Med bakgrunn i disse henvendelsene ber jeg, som saksordfører, om at departementet utreder virkningene av denne endringen.

Det overordnede mål for oss er å organisere behandlingstilbudet til beste for pasientene. Dette må skje innenfor et tidsperspektiv som er akseptabelt, og ved en ansvarlig utnyttelse av forutsigbare økonomiske rammebetingelser.

Når det gjelder punkt 8 i innstillingen om presisering av reglene om godkjenning av skade eller sykdom som yrkesskade i folketrygdloven § 13-2, viser flertallet til en interpellasjon om dette den 2. mai i år, hvor justisministeren uttalte at Regjeringen skal sette ned et offentlig utvalg for å vurdere forenklinger. Arbeiderpartiet og Høyre avventer dette utvalg, mens et mindretall har et forslag nå om at vedtak om yrkesskade fattes i ett kompetent organ. Jeg regner med at mindretallet redegjør for forslaget.

Under punkt 10 i innstillingen, om overgangsstonad, forholdet til andre folketrygdtytelser m.m., folketrygdloven § 15-14 første ledd, har Fremskrittspartiet en egen merknad.

Når det gjelder de andre åtte forslagene til endring, har komiteen ingen merknader.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Kristelig Folkeparti synes det er bra at en hele tiden prøver å forenkle og klargjøre folketrygdloven. Vi støtter de fleste endringene. Men vi kan ikke gi støtte til et felles regelverk for opptreningsinstitusjonene og helsesportsentrene slik saken er forelagt i dag. Det er meget uklart hva Regjeringen egentlig mener.

I proposisjonen argumenteres det for at opptreningsinstitusjonene og helsesportsentrene ikke er prinsipielt forskjellige og derfor bør ha en lik finansieringsordning. Det innebærer «at alle institusjonene skal kunne ta egenandel».

I brev fra helseministeren datert 8. mai i år presiseres det at forslaget om å innføre felles hjemmel for stønad til begge typer institusjoner ved en felles forskrift i folketrygdloven § 5-20, *ikke* innebærer at det innføres egenandeler ved de spesielle helseinstitusjonene som i dag er fritatt for egenandeler. Hva blir da endringen?

Brukerne er ikke i tvil om at et felles regelverk vil medføre at en til nå egenandelsfri helsetjeneste vil bli pålagt egenandel. Både Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke og Norges Handikapforbund har protestert kraftig.

Nordlandsforskning har påvist at funksjonshemmede har lavere inntekt enn befolkningen for øvrig. Dette var en av grunnene til at sosialkomiteen i forbindelse med rehabiliteringsmeldingen uttalte at det er uakseptabelt at mennesker som har behov for rehabilitering, ikke kan få dette på grunn av begrensninger i privat økonomi. Det var dette som også lå til grunn for at en samlet komitee innførte en lik egenandel på alle opptreningsinstitusjonene.

Det er med undring en ser at regjeringen Stoltenberg alt i revidert nasjonalbudsjett vil øke denne egenandelen, et knapt halvår etter vedtaket i Stortinget. Kristelig Folkeparti vil vente til den nye rehabiliteringsplanen er ferdig. Mange opptreningsinstitusjoner sliter med økonomien, og det må snart komme en avklaring. Endrede rammebetingelser for helsesportsentrene må utredes nærmere. På denne bakgrunn stemmer vi mot forslaget til § 5-20.

Vi vil også stemme mot forslaget til folketrygdloven § 13-2, og fremmer i stedet et forslag om at Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med forslag om endringer som fører til at «vedtak om yrkesskade fattes i ett kompetent organ», og at vedtaket er forpliktende for alle som har forpliktelser i forhold til yrkesskade. En slik ordning vil forenkle situasjonen både for den skadde arbeidstakeren og for saksbehandlingen både i trygdeetaten og i forsikringsselskapene.

Jeg tar herved opp forslaget fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti under folketrygdloven § 13-2.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Åse Gunhild Woie Duesund har tatt opp det forslag hun refererte til.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg skal ikke forlenge debatten så veldig mye.

Når det gjelder punktet om opptreningsinstitusjonene, er vi på linje med representanten Woie Duesund, og jeg støtter fullt ut det representanten sa fra talerstolen. Vi vil også stemme mot den paragrafen, og står bak det forslaget som ligger der.

Det jeg tar ordet for, gjelder den interpellasjonen som undertegnede hadde 2. mai, som hadde med yrkesskade å gjøre. Dette er en veldig viktig sak. Det er veldig viktig at de som blir rammet av dette, nå får en bedre mulighet både til å legge fram saken sin, til en enklere saksgang og ikke minst et enklere oppgjør.

Det viser seg at veldig mange faktisk føler at man ikke bare blir rammet av en yrkesskade, men man får et nytt slag i ansiktet når man skal måtte gå det som jeg dessverre må si virker som en kanossagang, før man oppnår de ytelsene man har krav på. Men det er jo sånn at det dessverre ikke er flertall for det forslaget som vi står bak, om å be Regjeringen legge fram for Stortinget forslag om endringer i lov om folketrygd som fører til at «vedtak om yrkesskade fattes i ett kompetent organ og blir gyldig for andre ytelsesgivere».

Jeg synes det er veldig trist at man nå ikke tar dette steget, strekker ut denne hånden til dem som kommer i denne situasjonen, og sørger for en gang for alle at vi nå får løst saken. Så er ikke tilfellet, og det må vi bare ta til etterretning.

Fremskrittspartiet står alene om én merknad, og den handler om at arbeidsinntekt i utlandet ikke gir opptjening til folketrygdtytelser i Norge, og «bør heller ikke etter disse medlemmers mening inngå i inntektsgrunnlaget ved inntektsprøving av ytelsene fra folketrygden».

Fremskrittspartiet viser imidlertid til at Stortingets flertall støttet de endringsforslagene som Regjeringen fremmet i Ot.prp. nr. 46 for 1998-99, og viser til merknader i Innst. O. nr. 8 for 1999-2000 til punkt 15 om inntektsprøving av alderspensjon ved inntekt i utlandet. Fremskrittspartiet vil imidlertid støtte forslaget til endring av § 15-14 første ledd for å unngå forskjellsbehandling av ytelsesmottakere fra folketrygden.

Når det gjelder folketrygdloven § 13-2, om yrkesskade, vil Fremskrittspartiet stemme imot.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg bad om ordet for å kommentere SVs syn på to saker. Det ene er i forhold til § 5-20 og sammenslåing av retningslinjene for helseinstitusjoner og opptreningscentre. Det vi har sett av utviklingen i det siste når det gjelder opptreningscentre i seg selv, er jo veldig uheldig, nemlig at man over tid har hatt et skille mellom gruppe 1- og gruppe 2-institusjoner, der man helt rimelig har hatt forskjellige refusjonsordninger. Forskjellene viskes mer og mer ut, og så ser man at institusjoner som i utgangspunktet har vesentlig høyere kostnader til drift – gruppe 1-institusjonene – fordi de også har et mye bredere tilbud å gi, til dels får mindre refusjoner enn gruppe 2-institusjonene. Det ligger litt på siden av denne problemstillingen, og det er jeg fullt klar over, men her tar man et skritt til og slår sammen retningslinje-

ne for helseinstitusjoner og opptreningscentre. Det er litt uklart for SV hvordan man tenker langsiktig med en sånn ordning, men her mener også SV at man har ingen grunn til å forhaste seg. Man kan se på en utredning om rehabilitering og komme tilbake med det som en egen sak senere. Vi vil gå imot forslaget til lovendring når det gjelder § 5-20 i lov om folketrygd.

Så til yrkesskader. Når det gjelder yrkesskader, må det være svært uhensiktsmessig sånn som man bruker ressursene i dag. Vurdering av yrkesskade er en komplisert medisinsk vurdering i kombinasjon med å se på regelverket. Det å fastsette graden av medisinsk invaliditet, som man jo bestemmer ved en yrkesskade, er en type fagmessig vurdering som krever lang trening, som krever god innsikt, og som ikke minst fort gir store avvik hvis ulike instanser skal foreta den vurderingen parallelt. Det som da helt åpenbart må være hensiktsmessig, er å utvikle en kompetanse i regi av folketrygden, der man sikrer en faglighet i vurderingen, selvfølgelig med nødvendige ankeinstanser, som man jo også har i dag, helt fram til trykde retten, men der de ulike forsikringsselskapene må forholde seg til den avgjørelsen som så Rikstrygdeverket tar. Det som ellers oppstår, er jo en situasjon der man får store, til dels uforklarlige avvik mellom de ulike forsikringsselskapene. Man bruker store ressurser først på at leger innenfor folketrygden, altså rådgivende leger, skal foreta en vurdering, og man tar avgjørelser, og så skal den som søker om en ytelse, gjennom den samme kanossagangen i regi av et eller annet privat forsikringsselskap. Det er så åpenbart at dette er uhensiktsmessig, at det burde ikke være vanskelig for Regjeringen allerede nå å ta det grepet som gjør at man samordner dette til én ordning.

Nå vet ikke jeg om begrepet «svin på skogen» er et parlamentarisk eller uparlamentarisk uttrykk, men i den grad det kan brukes, er det klart at når det gjelder yrkesskader, har Regjeringen flere ting i sitt skap som bør komme fram.

SV har fremmet forslag når det gjelder yrkessykdom og sidestilling med yrkesskade, spesielt når det gjelder belastningslidelser. Vi har fått flertall i Stortinget for at Regjeringen skulle utrede dette videre og komme tilbake til Stortinget med det som egen sak, men det er nå gått i hvert fall to år uten at noe har skjedd. Jeg vil ha nevnt her at det er på høy tid at den saken ferdigbehandles fra Regjeringens side, og at man må forvente i løpet av høstsesjonen i det nye stortinget at den saken kommer tilbake til Stortinget. Det foreligger allerede en fagvurdering fra yrkesmedisinere med en tilråding om at man på visse vilkår bør godkjenne yrkessykdommer, og da spesielt belastningslidelser, og inkludere disse innenfor yrkesskadebegrepet.

SV slutter seg til de forslag som ellers foreligger, men vi vil ha med de anmerkningene som jeg har anført her.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet sin medlem i sosialkomiteen er Ola D. Gløtvold. Han er ikke medlem av Odelstinget – difor eit noko variert engasjement frå senterpartihold når det gjeld saker i Odelstinget.

Frå oss òg korte merknader på to punkt. For det fyrste er vi med i det forslaget som både Kristeleg Folkeparti, Framstegspartiet og SV allereie har omtalt her, og som gjeld vedtak om yrkesskade. Vi ynskjer òg at dette vedtaket skal fattast i eitt kompetent organ, og vil ha ei sak tilbake til Stortinget i forhold til det.

Det andre gjeld rehabilitering. Her er skapt forventingar når det gjeld rehabilitering. Stortinget har tidlegare gitt si tilslutning til ei melding som vart lagd fram av senterregjeringa – «Ansvar og meistring» – der eit sentralt element var ein lokal koordinator.

Senterregjeringa sette òg i gang eit arbeid i forhold til eigendelar, eit tak 1 og eit tak 2. Det siste var for å skjerma kronikarar og storforbrukarar av helsetenester. Vi frå Senterpartiet er ikkje nøgde med at Arbeidarpartiet har lagt denne utgreinga til side. Det var ei utgreiing der Stortinget hadde slutta seg til intensjonane, der det verkeleg var ynskjeleg med ei sortering i forhold til eigendelar. No seier Arbeidarpartiet i budsjettet at det er ei gjennomsnittleg eigenbetaling med om lag 3 000 kr for dei tenestene som ikkje er omfatta av frikortordninga. For motakarar av grunn- og hjelpestønad er samla eigenbetaling på 8 000 kr pr. år pr. person utanom frikortordninga. Tal frå Statistisk sentralbyrå viser at enkelte brukarar og grupper har hatt samla eigendelar som langt overstig gjennomsnittstala.

Vi frå Senterpartiet er ikkje nøgde med at Regjeringa ikkje finn det mogeleg å etablere eit utgiftstak for utgifter som menneske med kroniske lidingar og funksjonshemma blir belasta med, og som andre ikkje har.

Så la Regjeringa inn lågare eigendelar, bl.a. knytte til opptreningsinstitusjonane, som ein kompensasjon i budsjettet for år 2000. Det nemnde finansministeren seinast i førre spontanspørjetime. Men så opplever ein altså at eigendelane til opptreningsinstitusjonane aukar. Det dreier seg om 190–220 kr pr. døgn. I seg sjølv er 30 kr ikkje noko stort beløp, men det inneber faktisk 840 kr i ekstra kostnad for ein som treng fire veker på opptreningsinstitusjon. Det betyr faktisk at det er mange som vil måtte avstå frå opphald på opptreningsinstitusjon sjølv om behovet heilt klart er til stades.

Når Regjeringa i den saka som vi no har til behandling, fremjar forslag om fellesforskrifter for opptreningsinstitusjonar og helsesportsenter, vil vi frå Senterpartiet understreka at eit slikt forslag ikkje skulle ha vore fremja utan at ein hadde hatt ein prosess på førehand, der ein høyrde dei instansane dette gjeld, der ein visste kva følgjer dette kom til å få. Ein burde òg sjå dette i samanheng med ein samla rehabiliteringsplan. Det er årsaka til at Senterpartiet finn å måtte røysta imot det forslaget som er fremja i dag. Vi synest det er svært mangelfullt greidd ut.

Statsråd Tore Tønne: Jeg konstaterer at komiteen slutter seg til alle forslagene i denne samleproposisjonen. Forslagene gjelder mindre realitetsendringer samt lovtekniske justeringer med sikte på klargjøring og forenkling. De har knapt noen økonomiske konsekvenser. Jeg finner derfor ikke grunn til noen detaljert redegjørelse for de enkelte forslag.

På et par punkter har det imidlertid vært spørsmål om fortolkninger, som gir grunn til visse presiseringer. Det gjelder først og fremst forslaget til endring i bestemmelse i folketrygdloven som gjelder for opptreningsinstitusjoner og de spesielle helseinstitusjoner, herunder helse-sportsentra.

I dag er det slik at det ytes stønad til disse med hjemmel i to forskjellige paragrafer i folketrygdloven. Opphold ved opptreningsinstitusjoner støttes med hjemmel i § 5-22, mens de spesielle helseinstitusjoner får dekket sine driftsutgifter med hjemmel i § 5-20.

Regjeringens forslag går ut på å utarbeide en felles forskrift for de to typene av institusjoner. En slik forskrift skal ha hjemmel både i spesialisthelsetjenesteloven og i folketrygdloven, og for sistnevnte del i den nevnte § 5-20. Derfor foreslås en endring i denne paragrafen. Med denne endringen vil det bli hjemmel for at begge typer av institusjoner kan få økonomisk stønad etter samme bestemmelse i loven.

Forslaget til lovendring vil gjøre det lettere å se ulike tilbud i sammenheng. Samtidig er det viktig, og selvsagt fullt mulig, å ta vare på det særpreg som bl.a. helse-sportsentra har utviklet.

Selv om det på denne måten etableres et felles hjemmelsgrunnlag for økonomisk stønad og oppgjør, betyr ikke det at det innføres én felles ordning for stønad og oppgjør. Og det er vel her det har oppstått visse tolkningsproblemer. Siden hensikten med forslagene bl.a. har vært å bidra til klargjøring, vil jeg benytte også denne anledningen til å presisere at forslaget om felles hjemmelsgrunnlag *ikke* innebærer noe forslag om innføring av egenandel for opphold i de spesielle helseinstitusjoner, herunder i helsesportsentra.

Jeg har også merket meg at det etter fremleggelsen av proposisjonen er kommet motforestillinger mot en forutsetning i proposisjonen om at trygdeetaten også for de spesielle helseinstitusjoner skal godkjenne det enkelte opptreningsopphold. Som det fremgår av proposisjonen, vil en slik endring medføre noe merarbeid for trygdeetaten. I lys av dette og de øvrige problemer den foreslåtte endring kan medføre, er jeg kommet til at det ikke er hensiktsmessig å gjøre denne forutsetningen gjeldende. Det blir med andre ord heller *ikke* slik at trygdeetaten i fremtiden skal godkjenne det enkelte opphold ved de spesielle helseinstitusjonene.

Utover dette vil jeg kort nevne at folketrygden gir visse særfordeler utover det ordinære stønadstilbud ved yrkesskader. For å få slike særytelser må skaden eller sykdommen være godkjent som en yrkesskade. Departementet foreslår å presisere at et trygdekontors godkjenning av yrkesskade bare skal gjelde i forhold til de særytelser trygdekontoret har kompetanse til å innvilge, og ikke for ytelser som avgjøres f.eks. av et fylkeskontor. Formålet er bl.a. en noe raskere og enklere saksbehandling i mindre alvorlige yrkesskadesaker.

Et mindretall i komiteen har fremmet forslag om å be Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om endringer, slik at vedtak om yrkesskade fra ett kompetent organ skal være bindende i forhold til andre ytelsesgiverne.

re. Jeg vil i den sammenheng kort vise til at det blir nedsett et offentlig utvalg for å vurdere organisering og saksbehandling på yrkesskadeområdet. I den sammenheng vil også de forhold ved saksbehandlingen som tas opp av mindretallet, bli vurdert.

Annelise Høegh (H): Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet fordi Høyres synspunkter er godt redegjort for av andre partier, men det var representanten Magnhild Meltveit Kleppa som fikk meg til å gripe ordet.

Det skal stor frimodighet til å hevde, slik jeg oppfattet representanten Meltveit Kleppa, at Bondevik-regjeringen var spesielt opptatt av å vise tilbakeholdenhet når det gjaldt å innføre nye og øke gamle egenandeler i helsevesenet. Det er ikke riktig. Sjelden har noen regjering lagt frem forslag om så store økninger i egenandeler som regjeringen Bondevik rakk å gjøre på to år. Og det er direkte uriktig å påstå, slik jeg tror representanten Meltveit Kleppa gjorde, at regjeringen Bondevik fremmet forslag om både et tak 1 og et tak 2. Det var det et flertall som de daværende regjeringspartier ikke var med i, som påla regjeringen å komme tilbake med – hvilket de iallfall ikke rakk.

Høyre er tilhenger av egenandeler i helsevesenet – moderate egenandeler. Vi tror det er fornuftig for å styre ressursene dit hvor det er mest behov for dem. Det er ikke urimelig at man bidrar med visse egenandeler for mange helsetjenester, og derfor har vi tidligere gått inn for at helsesportssentrene og opptreningsinstitusjonene bør ses på i denne sammenheng. De er ikke så ulike, så når vi har til dels store, høye egenandeler ved opptreningsinstitusjonene, mens det ikke er egenandeler ved helsesportssentrene, har vi foreslått at man bør se på dette og heller få felles egenandeler for begge typer institusjoner under den forutsetning at egenandelene ved opptreningsinstitusjonene kan reduseres, for de er etter hvert blitt så pass høye at det faktisk hindrer mange i å benytte seg av de tilbudene, som jo er viktige for å kunne komme raskere tilbake i arbeid, eller for å kunne bli rehabilitert. Derfor støttet vi forslaget som ble fremlagt i forbindelse med budsjettet for inneværende år, om å senke egenandelene ved opptreningsinstitusjonene, og derfor har vi ikke til hensikt – tror jeg jeg kan avsløre – å støtte forslaget om at den senkningen bare skal vare et halvt år, slik Regjeringen nå har funnet på å foreslå.

Jeg håper at Stortinget med stort flertall, om ikke enstemmig – kanskje til og med det – vil avvise dette når vi kommer til behandlingen av revidert. Men jeg faller altså for fristelsen til å flagge også der, siden noen skryter av ting de ikke har gjort, men kanskje burde ha gjort.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 663)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–6.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Bror Yngve Rahm på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslag nr. 2, fra Bent Høie på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en plan for nedtrapping av kulldriften på Svalbard, inkludert plan om etablering av næringsvirksomhet som kan erstatte arbeidsplassene som går tapt ved nedleggelse av kulldriften.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordensens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven)

Kapittel I. Innledende bestemmelser

§ 1 (lovens formål)

Denne lov har til formål å opprettholde et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard når det gjelder sammenhengende villmark, landskapselementer, flora, fauna og kulturminner.

Innenfor denne ramme gir loven rom for miljøforsvarlig bosetting, forskning og næringsdrift.

§ 2 (virkeområde)

Med de begrensninger som følger av folkeretten gjelder loven for Svalbards landområder med sjøområdet ut til territorialgrensen.

§ 3 (definisjoner)

I denne lov forstås med

- a) forurensning: tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, samt lys og annen stråling når det blir bestemt av Sysselmannen, dersom dette kan være til skade eller ulempe for miljøet;
- b) avfall: kasserte løseobjekter eller stoffer. Som avfall regnes også overflødige løseobjekter og stoffer fra tjenesteyting, produksjon og renseanlegg m.v, men ikke avløpsvann eller avgasser;
- c) høsting: jakt, fangst og fiske;
- d) flora: fotosyntetiserende encellede organismer, alger, lav, sopp, moser, bregner og karplanter som er naturlig villlevende på Svalbard;
- e) fauna: encellede dyr, virvelløse dyr og virveldyr som er naturlig villlevende på Svalbard;
- f) kulturminne: spor etter menneskelig virksomhet i fortiden i eller over jorden, i sjøen, i sjøbunnen og i

vassdrag, herunder byggverk og anlegg av enhver art;

- g) fast kulturminne: kulturminne som er fysisk knyttet til grunnen eller til den bestemte lokaliteten;
- h) løst kulturminne: kulturminne som ikke er fast kulturminne;
- i) fastboende: person som er gyldig innført i befolkningsregisteret for Svalbard;
- j) tilreisende: andre personer enn fastboende;
- k) motorkjøretøy: fremkomstmiddel til bruk i terreng eller på vei med motor som drivkraft;
- l) motorisert fartøy: luftfartøy, luftputefartøy, skip, båt og annen farkost med motor som drivkraft;
- m) motorferdsel: ferdseil med motorkjøretøy eller motorisert fartøy;
- n) virksomhet: enkeltstående, gjentatte eller vedvarende tiltak i eller utenfor næring;
- o) tiltakshaver: den som bestemmer over en virksomhet, eller i hvis regning eller interesse den drives.

§ 4 (miljøvernmyndighetene for Svalbard)

Miljøvernmyndighetene for Svalbard er

- a) Kongen,
- b) departementet,
- c) direktoratet etter departementets nærmere bestemmelse,
- d) Sysselmannen.

Myndighet som i loven er lagt til et underordnet organ, kan utøves av en overordnet miljøvernmyndighet når det anses påkrevd.

Kapittel II. Aktsomhetsplikt og prinsipper for myndighetsutøving

§ 5 (aktsomhetsplikt og informasjonsplikt)

Enhver som oppholder seg eller forestår virksomhet på Svalbard, skal vise hensyn og opptre varsomt så naturmiljø og kulturminner ikke påføres unødig skade eller forstyrrelse.

En tiltakshaver skal sørge for at alle som utfører arbeid i virksomheten eller deltar i aktiviteten som virksomheten er ansvarlig for, er kjent med reglene i eller i medhold av denne lov om beskyttelse av Svalbards flora, fauna, kulturminner og naturmiljøet for øvrig.

§ 6 (prinsipper for myndighetsutøving etter loven)

Ved myndighetsutøving etter denne lov skal retningslinjene i §§ 7-10 legges til grunn. Myndighetene skal særlig påse at myndighetsutøvingen etter loven og etter den enkelte bestemmelse samlet sett er i samsvar med disse retningslinjene.

§ 7 (føre vår-prinsippet)

Når et forvaltningsorgan mangler tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljø eller kulturminner, skal myndighet etter denne lov utøves med sikte på å unngå mulige skadevirkninger på miljøet.

§ 8 (samlet belastning)

Enhver virksomhet som iverksettes på Svalbard, skal vurderes ut fra den samlede belastning som naturmiljø og kulturminner da vil bli utsatt for.

§ 9 (miljøpåvirkeren skal betale)

Kostnadene ved å hindre eller begrense skade på natur eller kulturminner skal dekkes av den som er eller ville være årsak til skaden. På samme måte skal kostnadene ved å hindre eller begrense forurensning og avfallsproblemer dekkes av den som er eller ville være årsak.

§ 10 (miljømessige teknikker og innsatsfaktorer)

I virksomhet på Svalbard skal anvendes den teknikk som gir minst mulig belastning på miljøet, om ikke vesentlige økonomiske hensyn til igangværende virksomhet tilsier at en annen teknikk blir brukt, og dette er forsvarlig etter en samlet miljømessig vurdering.

I virksomhet på Svalbard skal kjemiske og bioteknologiske produkter som kan volde skade eller ulempe for miljøet, erstattes med produkter som etter en samlet miljømessig vurdering gir mindre risiko for miljøet, dersom ikke vesentlige økonomiske hensyn til igangværende virksomhet tilsier noe annet.

Kapittel III. Verneområder

§ 11 (overordnet prinsipp)

Det skal være verneområder på Svalbard som

- a) omfatter variasjonsbredden av naturtyper og landskapsformer,
- b) bidrar til å sikre områder med særskilte naturhistoriske eller kulturhistoriske verdier,
- c) beskytter økosystemene på land og i havet,
- d) bidrar til å opprettholde villmark og uberørt natur.

§ 12 (forskrifter om verneområder)

Kongen fastsetter det enkelte verneområde, jf. §§ 16-19, ved forskrift.

I forskriften angis verneområdets grenser, formål og bestemmelser om bruk av området. Kongen kan i forskriften forby eller regulere enhver virksomhet og ferdseil som i seg selv eller sammen med annen bruk kan være egnet til å motvirke formålet med vernet.

§ 13 (saksbehandling)

På et tidlig tidspunkt i forberedelsen av forskrift etter § 12 om å opprette, utvide eller oppheve et verneområde, eller om vesentlig endring i vernebestemmelsene for et verneområde, skal Sysselmannen sikre samarbeid med offentlige myndigheter og organisasjoner mv. som har særlig interesse i vedtaket. Sysselmannen skal kunngjøre en melding i minst én avis som er alminnelig lest på Svalbard, der det gjøres rede for det påtenkte vernetiltak. Grunneiere og rettighetshavere skal såvidt mulig underrettes skriftlig, og gis en rimelig frist for å komme med synspunkter før verneforslag blir utformet. Under for-

beredelsen av verneforslag skal følgene for aktuell virksomhet i området klarlegges.

Forslaget til forskrift sendes på høring etter reglene i forvaltningsloven § 37. Om varsling av grunneiere og rettighetshavere gjelder reglene i forvaltningsloven § 16. Forslaget skal kunngjøres i Norsk Lysingsblad og i minst én avis som er alminnelig lest på Svalbard, og legges ut til offentlig ettersyn på minst ett lett tilgjengelig sted. Fristen for uttalelse skal være minst to måneder.

§ 14 (midlertidig vern)

For å hindre skade på verneverdiene kan departementet treffe vedtak om midlertidig vern inntil saken er avgjort. For slike vedtak gjelder ikke reglene i § 13. Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven av den som har rettslig klageinteresse.

§ 15 (kunngjøring av vernevedtak)

Vedtaket etter §§ 12 og 14 skal kunngjøres etter reglene i forvaltningsloven § 38, og dessuten i minst én avis som er alminnelig lest på Svalbard. Det skal meddeles grunneiere og rettighetshavere som inngår i verneområdet, etter reglene i forvaltningsloven § 27.

§ 16 (nasjonalparker)

Som nasjonalpark kan vernes større uberørte eller i det vesentlige uberørte naturområder, når de kan ha verdi for forskning eller for opplevelse av Svalbards natur- og kulturarv.

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted. Landskapet og i tilfelle havbunnen med planter, dyreliv og geologiske forekomster skal vernes mot utbygging, anlegg, forurensning og annen virksomhet, herunder ferdseil, som kan påvirke eller forstyrre naturmiljøet.

§ 17 (naturreseervater)

Som naturreseervat kan fredes områder som er uberørt eller tilnærmet uberørt, og

- som inneholder særegne eller sårbare økosystemer,
- som utgjør en spesiell naturtype eller spesielle geologiske forekomster,
- som for øvrig har særlig betydning for flora eller fauna, eller
- som har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Et naturreseervat kan totalfredes. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

§ 18 (verneområder for biotoper og geotoper)

Som verneområde for biotoper eller geotoper kan fredes områder som har særlig betydning for flora eller fauna eller som inneholder viktige eller særpregete geologiske forekomster.

I slike verneområder skal virksomhet unngås dersom den kan påvirke eller forstyrre floraen eller faunaen eller skade geologiske forekomster i strid med vernevedtakets formål. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i verneområdet.

§ 19 (kulturmiljøområder)

Som kulturmiljøområde kan fredes et område som har særskilt kulturhistorisk verdi. I kulturmiljøområder skal virksomhet som kan forringe den kulturhistoriske verdi unngås.

§ 20 (internasjonal status for verneområder)

Kongen kan ved forskrift gi et verneområde en særskilt status etter en internasjonal konvensjon om vern av natur- eller kulturmiljø. Den virkning som vedkommende konvensjon tillegger en slik status, gjelder også som norsk rett.

§ 21 (skjøtsel av verneområder)

I verneområder opprettet med hjemmel i dette kapittel kan Sysselmannen foreta skjøtsel som anses nødvendig av hensyn til formålet med fredningen, og tilrettelegge for opplevelse av natur- og kulturmiljø innenfor rammen av formålet med fredningen.

Berører tiltak for skjøtsel eller tilrettelegging privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.

§ 22 (dispensasjon fra vernevedtak)

Når vitenskapelige eller særlige grunner for øvrig tåler for det, kan miljøvernmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål eller ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

I en dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan miljøvernmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for miljøet, og hvilken vekt det er lagt på dette.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel IV. Flora og fauna i. Virkeområde

§ 23 (Kapitlets virkeområde)

Reglene i dette kapittel gjelder all flora og fauna på land og i sjøen med unntak av saltvannsfisk og krepsdyr, samt sjøpattedyr som ikke er stedege på Svalbard.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 23 (kapitlets virkeområde) skal lyde:

Reglene i dette kapittel gjelder all flora og fauna på land og i sjøen.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosia-

listisk Venstreparti og Venstre bifaltes innstillingen med 48 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.50.26)

Videre var innstillet:

ii. Generelle prinsipper og regler

§ 24 (overordnet prinsipp)

Flora og fauna på land og i sjøen skal forvaltes slik at artenes naturlige produktivitet, mangfold og leveområder bevares, og Svalbards villmarksnatur sikres for fremtidige generasjoner.

Innenfor denne rammen kan det finne sted en kontrollert og begrenset høsting.

§ 25 (fredningsprinsippet)

All flora og fauna med egg, reir og bo er fredet om ikke annet er fastsatt med hjemmel i denne lov.

§ 26 (innførsel av flora eller fauna mv.)

Innførsel av levende eksemplarer av vill flora og fauna som er etablert eller kan etablere seg i vill tilstand på Svalbard kan bare skje i samsvar med tillatelse fra departementet eller forskrift i medhold av annet ledd. Bestemmelsen gjelder også for rogn og egg av slike arter.

Kongen kan gi forskrift om innførsel etter første ledd og om utførsel av levende og døde eksemplarer av all flora og fauna og om produkter av disse.

§ 27 (utsetting og flytting av organismer mv.)

Uten tillatelse fra miljøvernmyndigheten må ingen

- a) sette ut flora eller fauna som ikke finnes naturlig på Svalbard fra før,
- b) flytte stedegne arter av flora eller fauna til andre områder på Svalbard, eller
- c) sette i verk kultiveringstiltak for røye, herunder sette ut fisk, yngel eller levende rogn i vassdrag, fjorder eller havområder, samt andre levende organismer i vassdrag.

iii. Flora

§ 28 (hva florafredningen innebærer)

Ingen må skade eller fjerne flora.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd er skade som følge av lovlig ferdsel eller godkjent virksomhet.

§ 29 (innsamling til vitenskapelig eller privat bruk)

Innsamling av sopp, og av tang og tare til privat bruk, er tillatt. Innsamling av flora til forskning eller undervisning er tillatt dersom det ikke gjør vesentlig inngrep i bestanden på stedet.

iv. Fauna

§ 30 (hva faunafredningen innebærer)

Ingen må jage, fange, skade eller avlive fauna eller skade egg, reir eller bo, uten hjemmel i reglene i dette kapittel.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd er skade på eller avlaving av encellede og virvelløse dyr som følge av lovlig ferdsel eller godkjent virksomhet og bifangst som følge av lovlig fiske.

Ingen må bruke skipsfløyte, løsne skudd eller volde annen kraftig støy nærmere et fuglefjell enn en nautisk mil i tiden 1. april til 31. august.

Det er forbudt å lokke til seg, forfølge eller ved annen aktiv handling oppsøke isbjørn slik at den blir forstyrret eller det kan oppstå fare for mennesker eller isbjørn.

Ingen må utsette fauna for bedøvende eller muskel-lammende preparater uten tillatelse fra Sysselmannen.

Bruk av gift eller kjemikalier til avlaving er forbudt. Sysselmannen kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra forbudet.

§ 31 (alminnelige regler om høsting)

Høsting – og sanking av egg og dun – kan bare skje på de arter som departementet har bestemt i forskrift.

Høsting av den enkelte art kan bare skje i det tidsrom og omfang som direktoratet fastsetter i forskrift. Det skal ikke fastsettes høstingstid innenfor artens yngle- og hek- ketid. Sysselmannen kan likevel gi tillatelse til egg- og dunsanking.

Høsting skal skje uten unødig lidelse for viltet og uten at det oppstår fare for mennesker eller for skade på eiendom. Direktoratet gir forskrift om utøvelse av jakt, fangst og innlandsfiske, herunder om høstingsmåter og høstingsredskaper.

Ved vedtak etter paragrafen her skal det legges vekt på at høstingen ikke skal påvirke bestandenes sammensetning og utvikling nevneverdig.

§ 32 (retten til høsting)

Enhver har rett til å høste fauna og til å sanke egg og dun i samsvar med reglene i og i medhold av § 31, om ikke annet følger av paragrafen her eller lov om Svalbard § 26.

Høsting kan bare foretas av den som har løst kort (jaktkort, fiskekort). Ingen kan ha jaktkort før fylte 16 år. Departementet kan gi nærmere forskrift om kort og gebyr for kort og felling, om opplæring og prøve som vilkår for jaktkort, om adgang til å delta i jakt og fangst i opplæringsøyemed, og om andre vilkår for høsting.

Departementet kan for bestemte arter gi forskrift om at bare fastboende skal ha rett til høsting, eller at høsting bare kan skje med Sysselmannens tillatelse. Innenfor rammen av forskrifter etter §§ 31 og 32 kan Sysselmannen gi nærmere lokale reguleringer ved forskrift. I en tillatelse kan det settes vilkår, herunder om hvilke områder eller tidsrom tillatelsen skal gjelde for, hvilken mengde som kan høstes, og hva slags høstingsmåter eller redskaper som kan brukes.

Sysselmannen kan gi overvintrende fangstfolk med tilhold i fangsthytte enerett til høsting innenfor et avgrenset område og tidsrom. Før slik enerett blir gitt, skal Sysselmannen kunngjøre adgangen til å søke om enerett innen en angitt frist. I vedtak om enerett angis hvilke arter

eneretten omfatter. Det kan settes vilkår, herunder om utføring av oppgaver med tilsyn, jf. kapittel VIII, og opplæring. Sysselmannen kan gi forskrift om tildeling av fangstområder med enerett til høsting.

§ 33 (rett til avliving for å beskytte person eller eiendom)

Fauna kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en akutt fare for en persons liv eller helse eller for betydelig materiell skade. Avliving eller forsøk på avliving skal snarest meldes til Sysselmannen.

Virvelløse dyr og encellede dyr som er til skade eller plage, samt smågnagere, kan avlives. Forbudet i § 30 siste ledd gjelder ikke for avliving av smågnagere.

§ 34 (avliving etter særskilt tillatelse)

Sysselmannen kan gi tillatelse til å avlive dyr som tar opphold ved faste eller midlertidige bosettinger, og som medfører fare for skade på person eller betydelig materiell skade. Avliving i medhold av slik tillatelse kan bare skje dersom det i rimelig utstrekning er forsøkt andre tiltak for å avverge skade.

§ 35 (hunder)

I områder åpne for alminnelig ferdsel må hunder følges på forsvarlig måte når de løper løs. Sysselmannen, eller den departementet bemyndiger, kan gi forskrift om båndtvang for hund.

§ 36 (preparering av fauna mv.)

Departementet kan gi forskrift om preparering av fauna og om preparanter og deres virksomhet.

§ 37 (unntak)

Selv om det ikke kan gis tillatelse til et tiltak etter dette kapittel, kan Sysselmannen gjøre unntak fra bestemmelsene i kapitlet for vitenskapelige formål eller når andre helt særlige grunner foreligger.

Kapittel V. Kulturminner

§ 38 (overordnet prinsipp)

Svalbards kulturminner skal vernes og ivaretas som en del av Svalbards kulturarv og identitet og som et ledd i en helhetlig miljøforvaltning.

§ 39 (fredete kulturminner)

Fredet er:

- a) faste kulturminner fra 1945 eller tidligere;
- b) løse kulturminner fra 1945 eller tidligere, når de kommer for dagen tilfeldig, ved undersøkelse, utgraving eller på annen måte;
- c) kulturminner yngre enn 1945 med særskilt kulturhistorisk verdi, fredet ved vedtak av direktoratet.

Spor etter menneskegraver av alle slag, herunder kors og andre gravmarkeringer, samt bein og beinrester i og på markoverflaten og skjelettrestrester på slakteplasser for hvalross og hval, og i forbindelse med selvskudd for isbjørn, er faste kulturminner som er fredet uavhengig av alder.

Med til et automatisk fredet kulturminne hører en sikringssone rundt den synlige eller kjente ytterkant på et fast kulturminne som nevnt i første ledd bokstav a, eller i annet ledd, i utstrekning 100 meter i alle retninger om ikke Sysselmannen fastsetter en annen avgrensning.

Direktoratet avgjør i tvilstilfelle hva som er fredet fast eller løst kulturminne og kan oppheve fredning av bestemte kulturminner.

§ 40 (midlertidig fredningsvedtak)

Når særlige grunner foreligger, kan Sysselmannen treffe vedtak om midlertidig fredning av faste eller løse kulturminner som nevnt i § 39 første ledd bokstav c, inn til spørsmålet om fredning er endelig avgjort.

§ 41 (saksbehandling ved fredningsvedtak)

Vedtaket etter §§ 39 og 40 er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Vedtaket skal tinglyses og kunngjøres slik Sysselmannen finner passende.

§ 42 (innholdet av fredningen)

Ingen må skade, grave ut, flytte, fjerne, forandre, tildekke, skjule eller skjemme et fredet kulturminne med sikringssone, eller sette i gang tiltak som kan medføre fare for at slikt skjer.

I sikringssonen er det ikke tillatt å sette opp telt, brenne bål eller lignende.

Sysselmannen kan regulere, herunder forby, ferdsel innenfor sikringssonen, som alene eller over tid kan motvirke formålet med vernet.

§ 43 (eiendomsrett for fredete løse kulturminner)

Fredete løse kulturminner er statens eiendom når det synes klart at det ikke er rimelig mulighet til å finne ut om det er noen eier eller hvem som er eier. Direktoratet kan overlate kulturminnet helt eller delvis til finneren.

§ 44 (tiltakshaverens særlige plikter for å beskytte kulturminner)

Når en virksomhet planlegges, skal tiltakshaveren på egen kostnad undersøke om virksomheten vil virke inn på faste kulturminner på en måte som nevnt i § 42. Viser det seg at tiltaket vil virke inn på kulturminner, kommer §§ 57-58 til anvendelse. Direktoratet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fast, fredet kulturminne i strid med § 42, skal Sysselmannen varsles i henhold til § 62 annet ledd og arbeidet stanses. Direktoratet avgjør snarest mulig om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det.

Funn som kommer frem ved undersøkelser og utgraving eller under virksomheten, skal dokumenteres og konserveres på tiltakshaverens regning, om ikke annet blir bestemt etter § 98. Funn skal avleveres innen ett år, om ikke Sysselmannen forlenger fristen.

§ 45 (undersøkelser, skjøtsel og vedlikehold)

Direktoratet har rett til å søke etter, grave frem, granske og dokumentere fredete kulturminner. Etter slike tiltak skal et fast kulturminne bringes tilbake til den stand det var før tiltaket, om ikke direktoratet fastsetter annet. Sysselmannen kan ta opp løse kulturminner og treffe nødvendige tiltak for å ta vare på dem.

Sysselmannen kan sette i stand, gjerde inn og iverksette tiltak for å vedlikeholde og anskueliggjøre faste fredete kulturminner, herunder rydde området omkring, blant annet for å unngå skade på mennesker og dyr. Slike tiltak kan også treffes i sikringssonen. Tiltak ut over vedlikehold, slik som restaurering, gjenoppbygging og flytting, krever godkjenning av direktoratet.

Før det treffes tiltak om et fast kulturminne, skal eieren eller rettighetshaveren varsles og få anledning til å uttale seg etter reglene i forvaltningsloven § 16. Gjelder tiltaket et fast kulturminne som er i bruk, kan det bare settes i verk med samtykke fra eieren eller brukeren, om ikke tiltaket er nødvendig for å hindre forfall.

Er det fare for forfall, kan direktoratet pålegge eieren eller brukeren å gjennomføre tiltak for å motvirke dette.

§ 46 (utførsel og tilbakeføring av kulturminner)

Ingen må utføre fra Svalbard fredete kulturminner som er funnet eller har sin opprinnelse på Svalbard.

Forbudet i første ledd gjelder ikke når det i eller i medhold av forskrift er bestemt at funnmaterialet permanent eller midlertidig skal oppbevares utenfor Svalbard.

I særlige tilfeller kan direktoratet gi tillatelse til utførsel.

Bestemmelsene i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, for så vidt gjelder tilbakeføring av ulovlig utførte kulturgjenstander §§ 23 a – 23 f, får anvendelse for Svalbard så langt de passer.

Kapittel VI. Arealplanlegging i planområdene

§ 47 (kapitlets virkeområde og formål)

Reglene i dette kapittel gjelder for de områdene som Kongen fastsetter i forskrift (planområdene).

Planlegging etter dette kapittel skal legge til rette for samordning av de ulike interessene som knytter seg til arealdisponering og utforming av bebyggelsen i planområdene. Det skal gi grunnlag for beslutninger om bruk og vern av ressurser og om utbygging, og bidra til å fremme estetiske hensyn.

§ 48 (ansvaret for utarbeiding av arealplan)

Grunneieren eller den departementet bemyndiger er planansvarlig i det enkelte planområde, og skal sørge for å gjennomføre en løpende planlegging for bruk og vern av arealene i planområdet.

§ 49 (arealplanens innhold)

Hvert planområde skal ha en arealplan med utfyllende bestemmelser som viser eksisterende og fremtidig arealbruk for hele planområdet. Detaljeringsgrad kan variere etter konkrete behov for å styre arealbruken. Planen skal

være tilstrekkelig detaljert til å sikre formålet med reglene i dette kapittel.

Arealplanen, eller deler av den, tas opp til revisjon ettersom forholdene gjør det påkrevd. Den planansvarlige bør minst hvert fjerde år vurdere om revisjon bør foretas.

Planen skal i nødvendig utstrekning kartfeste:

1. Byggeområder, om nødvendig med nærmere angivelse av hva slags bebyggelse
2. Hytteområder
3. Kulturminne-, natur- og friluftsområder, hver for seg eller i kombinasjon
4. Områder for råstoffutvinning
5. Forskningsområder
6. Veier, flyplasser, havner, taubaner, høyspentledninger og andre viktige ledd i kommunikasjonssystemet
7. Spesialområder, herunder fareområder
8. Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og vassdrag, herunder ferdse-, fiske-, natur- og friluftsområder, hver for seg eller i kombinasjon
9. Områder som er vernet i medhold av lovens kapittel III.

Det kan fastsettes flere formål innenfor samme område.

Planen skal inneholde en planbeskrivelse som redegjør for hvordan hensynet til miljø (herunder naturmiljø, kulturminner og estetikk) og lokalsamfunn (herunder sikkerhet og barns behov) blir ivaretatt. Dersom planen kan få virkninger for miljøet utenfor planområdet, skal redegjørelsen også omfatte dette.

Til planen kan det gis

- a) utfyllende bestemmelser, som setter rettslig bindende vilkår for bruk og ferdse og for utforming av arealer og bebyggelse for å sikre formålet med planen;
- b) utfyllende retningslinjer, som angir føringer for praktiseringen av planen, og som det skal tas hensyn til ved vedtak etter dette kapittel og §§ 57-58.

§ 50 (utarbeiding av arealplanen)

Den planansvarlige skal sørge for å tilpasse planarbeidet til forholdene i det enkelte planområde. I hvert planområde kan det være et fast rådgivende utvalg for plan saker som gir uttalelser til foreslåtte planer.

Grunneier og organer med oppgaver som gjelder ressursutnyttning, vernetiltak, utbygging eller sosial og kulturell utvikling innen planområdet, har rett til å delta i planarbeidet. Slike organer skal etter anmodning fra den planansvarlige delta i det rådgivende utvalg for plan saker.

Ved oppstart av planarbeidet skal planansvarlig kunnngjøre at planarbeidet blir satt i gang og for øvrig gjøre planarbeidet offentlig kjent på en hensiktsmessig måte. Ved utarbeidelse eller revisjon av hele arealplanen skal planansvarlig utarbeide et planprogram som klargjør hvilke forhold det skal redegjøres for i planen. Berørte organer og organisasjoner mv. som har særlige interesser i planarbeidet skal gis anledning til å uttale seg til planprogrammet. Endelig planprogram skal kunnngjøres av planansvarlig, slik at rammene og forutsetningene kan bli gjenstand for offentlig debatt.

Utkast til plan skal legges ut til offentlig ettersyn og sendes til uttalelse hos berørte organer og organisasjoner mv. som har særlige interesser i planarbeidet. Det kan settes en frist for uttalelse som må være minst 30 dager. Statlige myndigheter kan reise innsigelse mot planutkastet når det gjelder forhold innenfor deres ansvarsområde. Departementet kan fastsette hvilke organer som kan reise innsigelse.

§ 51 (private forslag)

Grunneiere, rettighetshavere eller andre interesserte kan fremme planforslag for den planansvarlige. Den planansvarlige skal snarest mulig behandle forslaget. Dersom den planansvarlige ikke finner grunn til å gå videre med forslaget, skal forslagsstilleren underrettes skriftlig. Forslagsstilleren kan kreve å få planspørsmålet lagt frem for det faste utvalg for plansaker der slikt utvalg finnes.

§ 52 (vedtakelse av planen)

Den planansvarlige legger etter høringen i samsvar med § 50 et ferdigbehandlet forslag til plan frem for Sysselmannen eller den departementet bestemmer.

Sysselmannen eller den departementet bestemmer, kan treffe vedtak om å godkjenne planen når det ikke foreligger innsigelser, eller det er tatt hensyn til innsigelsene. Vedtak om godkjenning skal treffes senest en måned etter at et fullstendig plandokument er mottatt, om ikke særlige forhold foreligger. I så fall skal den planansvarlige underrettes skriftlig innen utløpet av fristen med opplysning om når vedtak vil være truffet. Godkjent plan sendes departementet til orientering.

Foreligger det innsigelser som det ikke er tatt hensyn til i planen, kan Sysselmannen megle i saken. Dersom megling ikke fører til en løsning, sendes saken til departementet. Departementet kan gjøre de endringer i planen som finnes påkrevd.

Vedtak etter denne paragraf skal begrunnes etter forvaltningsloven §§ 24-25. Det kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Dersom departementet treffer vedtak i medhold av tredje ledd kan vedtaket likevel ikke påklages.

Den planansvarlige skal sørge for å kunngjøre godkjent plan på hensiktsmessig måte i lokalsamfunnet.

§ 53 (arealplanens virkninger)

Ny virksomhet, herunder konstruksjoner, bygg, anlegg, riving, graving, fylling, masseuttak og annen resursutnyttning, samt fradeling av eiendom til slike formål, skal være i samsvar med arealbruk og bestemmelser fastlagt i godkjent plan.

Fredning i medhold av kapittel III-V går foran planen.

Ved tillatelse etter § 58 kan det gjøres unntak fra utfyllende bestemmelser til planen.

§ 54 (midlertidig forbud mot virksomhet og fradeling)

Finner Sysselmannen eller den departementet bestemmer, at det innenfor et delområde må utarbeides en endret eller mer detaljert plan, kan vedkommende bestemme

at virksomhet og fradeling som nevnt i § 53 ikke kan settes i gang før planen er godkjent. Forbudet kan ikke vare lenger enn ett år. Departementet kan i særlige tilfelle forlenge fristen.

§ 55 (statlig arealplan)

Når gjennomføring av viktige utbyggings-, anleggs- eller vernetiltak gjør det nødvendig, eller når andre samfunnsmessige hensyn tilsier det, kan departementet selv utarbeide og vedta en arealplan etter reglene i dette kapittel.

Kapittel VII. Virksomhet med konsekvenser for miljøet

i. Generelle regler

§ 56 (lokalisering av bosetting og næringsvirksomhet)

Bosetting og næringsvirksomhet skal som hovedregel lokaliseres til planområdene, jf. § 47, og slik at miljøulempene blir minst mulig.

§ 57 (krav om tillatelse utenfor planområder og i planområder uten godkjent plan)

Det trengs tillatelse fra miljøvernmyndigheten for Svalbard til følgende tiltak utenfor planområder og i planområder uten godkjent plan:

- terrenginngrep;
- virksomhet som kan volde forurensning;
- hoteller, pensjonater og andre overnattingssteder for allmennheten;
- virksomhet som kan virke inn på et fredet kulturminne i strid med § 42;
- annen virksomhet som kan belaste miljøet på Svalbard når departementet har gitt forskrift om det;
- endring i eksisterende anlegg eller bruken av det dersom den forandrer anleggets karakter eller virkninger for naturmiljøet.

Tillatelse etter denne paragraf må foreligge før virksomheten påbegynnes. Søknaden skal redegjøre for hvilken betydning virksomheten kan få for miljøet. Departementet kan gi forskrift om at søknader skal sendes på høring eller legges ut til offentlig ettersyn.

Den som legger frem nærmere opplysninger om en planlagt virksomhet, kan kreve at Sysselmannen avgjør om virksomheten vil kreve tillatelse etter denne paragraf. Sysselmannen tar stilling til hvilke opplysninger som må legges frem for å kunne treffe en slik avgjørelse.

§ 58 (virksomhet i planområder med godkjent plan)

Før det settes i gang virksomhet eller fradeling i planområder med godkjent plan, skal tiltakshaveren gi melding til den planansvarlige og Sysselmannen eller den departementet bestemmer. Meldingen skal gi tilstrekkelige opplysninger til å vise om virksomheten eller fradelingen er i samsvar med planen.

Igangsetting kan skje tre uker etter at meldingen er mottatt, hvis ikke

- virksomheten er i strid med planen,
- Sysselmannen har fastsatt midlertidig forbud etter § 54, eller

c) det kreves tillatelse etter tredje ledd.

Før igangsetting kreves det likevel tillatelse av Sysselmannen, selv om virksomheten er i samsvar med godkjent arealplan, hvis

- a) planen ikke har utfyllende bestemmelser om størrelse eller utførelse som virksomheten holder seg innenfor,
- b) virksomheten kan virke skjemmende eller volde forurensning ut over planens utfyllende bestemmelser om forurensning fra bolig, fritidshus eller forretning,
- c) virksomheten kan få virkning for kulturminner eller naturmiljøet utenom planområdet, eller
- d) virksomheten kan ha betydelig og langvarig virkning for miljøet.

Er virksomheten i strid med planen, kan den ikke igangsettes uten at planen blir endret. Sysselmannen kan likevel gi tillatelse til virksomhet som er i strid med utfyllende bestemmelser til planen.

§ 59 (særskilt konsekvensutredning)

Tiltakshaveren skal få utarbeidet konsekvensutredning for virksomhet som trenger tillatelse etter loven her og som

- a) kan få mer enn ubetydelig virkning for naturmiljøet utenfor planområdene, eller
- b) kan få betydelig og langvarig virkning for miljøet i et planområde.

Konsekvensutredningen skal belyse tiltakets virkninger på miljøet som grunnlag for vurdering og avgjørelse av søknaden. Sysselmannen kan bestemme at konsekvensutredningen også skal omfatte virkningene for lokal bosetting og for annen lovlig virksomhet. Konsekvensutredningen skal utarbeides på grunnlag av et utredningsprogram godkjent av sysselmannen.

Den som planlegger tiltak som nevnt i første ledd, skal sende Sysselmannen forhåndsmelding med forslag til utredningsprogram tidligst mulig. Er det sendt inn søknad etter §§ 57-58 uten forhåndsmelding, kan Sysselmannen avvise søknaden.

Departementet kan gi forskrift om konsekvensutredning, herunder om hvilke virksomheter som må konsekvensutredes. Sysselmannen avgjør om en virksomhet går inn under første ledd og kan treffe vedtak om at det for en bestemt virksomhet er unødvendig å utarbeide konsekvensutredning.

§ 60 (bruk av særskilt konsekvensutredning)

Tiltakshaverens søknad skal utarbeides sammen med konsekvensutredningen og vise hvordan konsekvensutredningen er lagt til grunn. Sysselmannen sender søknad og konsekvensutredning på høring.

Dersom det i utredningen eller på annen måte avdekkes nye forhold som kan ha vesentlig betydning for virksomhetens virkninger for miljøet, kan Sysselmannen kreve tilleggsutredninger. Det kan ikke gis tillatelse før Sysselmannen har godkjent at plikten til å utarbeide konsekvensutredning er oppfylt. Hvis virksomheten ikke er påbegynt innen fem år etter at tillatelsen ble gitt, må det utarbeides ny konsekvensutredning etter § 59 om ikke Sysselmannen fritar for dette.

§ 61 (avgjørelse av søknaden)

I begrunnelsen for vedtaket skal det angis hvordan en særskilt konsekvensutredning etter § 59 med innkomne uttalelser er vurdert, og hvilken betydning de har hatt for avgjørelsen.

I en tillatelse bør det settes vilkår som er tjenlige til å oppfylle formålet med reglene i denne lov. Det kan herunder gis vilkår om sikkerhetsstillelse for kostnader til opprydding, jf. § 64. Er det utarbeidet en konsekvensutredning etter § 59, skal det normalt settes vilkår etter § 62.

Det gis underretning etter reglene i forvaltningsloven § 27 til alle som har uttalt seg til søknaden eller konsekvensutredningen.

§ 62 (overvåking og tiltak mot uforutsette virkninger)

Tiltakshaveren skal i samsvar med vilkår i tillatelsen gjennomføre en regelmessig og effektiv overvåking av miljøet for å

- a) vurdere virkninger av pågående virksomhet, herunder verifisering av forutsette virkninger, og
- b) legge forholdene til rette for at uforutsette virkninger kan bli oppdaget på et tidlig tidspunkt.

Dersom det under virksomheten avdekkes uforutsette virkninger, skal Sysselmannen varsles uten opphold.

§ 63 (endring, omgjøring og bortfall av tillatelse)

Sysselmannen kan endre eller trekke tilbake en tillatelse etter denne lov eller vilkårene for den, dersom

- a) det er nødvendig for å hindre uforutsette skadevirkninger for miljøet;
- b) de skadevirkninger som virksomheten har for miljøet, kan minskes uten uforholdsmessig kostnad for tiltakshaveren;
- c) det er nødvendig for å oppfylle internasjonale forpliktelser som Norge har påtatt seg med hensyn til Svalbard;
- d) ny teknologi gjør det mulig å redusere miljøulempene vesentlig;
- e) tiltakshaveren overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, og overtredelsen er betydelig, gjentar seg eller vedvarer;
- f) tjenestemenn med tilsynsmyndighet blir nektet adgang til virksomhetsområdet;
- g) det ikke blir stilt sikkerhet for opprydding når det er krevd etter §§ 61 eller 64.

Omgjøring kan i alle tilfelle skje når det er gått ti år siden vedtaket. Sysselmannen kan lempe på begrensninger og vilkår i en tillatelse dersom erfaring viser at det kan skje uten skadevirkninger av noen betydning for miljøet.

En tillatelse som ikke er benyttet, bortfaller fem år etter at den ble gitt.

§ 64 (opprydding)

Hvis en virksomhet blir nedlagt eller stanser, skal tiltakshaveren gjøre det som er nødvendig for å motvirke skade på miljøet. Kan virksomheten medføre skade på miljøet etter nedleggingen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Sysselmannen.

Når en virksomhet eller deler av den opphører, skal tiltakshaveren på egen kostnad fjerne fra området alle installasjoner på overflaten, alt avfall og andre etterlatenskaper som ikke er fredete kulturminner etter kapittel V. Området skal så vidt mulig føres tilbake til sitt opprinnelige utseende. Sysselmannen kan gi pålegg om hvilke tiltak som skal utføres, herunder om behandling av forurenset grunn. Sysselmannen kan kreve at det stilles sikkerhet for kostnadene ved opprydding.

Når et lokalsamfunn i et planområde skal avvikles eller fraflyttes i det vesentlige, skal den planansvarlige gi Sysselmannen melding så tidlig som mulig. Det skal utarbeides en plan for opprydding og eventuelt bevaring etter nærmere bestemmelse av sysselmannen.

Den som vil starte opp virksomhet med tillatelse etter §§ 57 eller 58 etter at den har vært stanset i mer enn to år, må gi melding om dette til sysselmannen. Sysselmannen avgjør om det må søkes om ny tillatelse før virksomheten igangsettes.

Etterlatte kjøretøy, skip, fly, annet fartøy og lignende skal fjernes av eieren.

Sysselmannen kan fritta for plikten til opprydding etter denne paragraf.

ii. Forurensning og avfall

§ 65 (alminnelige regler om forurensning)

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at dette er lovlig etter loven her.

Når det kan oppstå fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven, skal den ansvarlige for virksomheten som faren skriver seg fra, sørge for tiltak for å hindre at den inntre. Miljøvernmyndigheten kan gi pålegg om slike tiltak. Er det inntrådt forurensning, skal den ansvarlige treffe tiltak etter reglene i § 93.

§ 66 (miljøgifter)

Ingen må slippe ut miljøgifter i miljøet.

Spor av miljøgifter i vanlige utslipp fra husholdning, tjenesteyting eller annen aktivitet som medfører utslipp av tilsvarende omfang omfattes ikke av forbudet.

Departementet kan på nærmere betingelser gjøre unntak fra første ledd for eksisterende næringsvirksomhet. Dersom forbudet medfører utilsiktede konsekvenser for ny næringsvirksomhet, som er funnet miljømessig forsvarlig på Svalbard, kan departementet også om nødvendig gjøre unntak for slik virksomhet.

Departementet kan bestemme at visse produkter som inneholder miljøgifter ikke må innføres eller brukes på Svalbard.

§ 67 (utslipp fra skip)

Ingen må slippe ut avfall i sjøen fra skip eller annet fartøy. Utslipp av rent matavfall fra småbåter eller av sanitært avløpsvann i åpen sjø, er likevel tillatt.

§ 68 (dumping og forbrenning av avfall eller annet materiale)

Dumping og forbrenning av avfall eller annet materiale fra skip eller annet fartøy er forbudt. Departementet kan gi forskrift om unntak fra forbudet mot dumping.

§ 69 (tilknytningsplikt til avløpsanlegg og driftsansvar)

Sysselmannen eller den departementet bemyndiger, kan gi pålegg om at bygninger i et planområde skal knyttes til avløpsanlegg. Departementet kan fastsette hvem som skal ha plikt til å drive avløpsanlegg med tilknyttede ledninger.

§ 70 (akutt forurensning – beredskap og varsling)

Den som driver virksomhet som kan medføre akutt forurensning, skal ha nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av slik forurensning. Departementet kan pålegge den ansvarlige for virksomheten å legge frem beredskapsplan for godkjenning. Det kan fastsettes nærmere vilkår for godkjenning av beredskapsplanen.

Departementet kan gi forskrift om beredskapspliktens omfang og om avgift for offentlig beredskap.

Inntre det akutt forurensning eller fare for akutt forurensning, skal den ansvarlige straks varsle sysselmannen. Også andre har plikt til å varsle, om det ikke åpenbart er unødvendig.

Med akutt forurensning forstås forurensning av betydning som inntre plutselig, og som ikke er tillatt etter loven her.

§ 71 (avfall)

Ingen må etterlate avfall utenfor planområdene. Sysselmannen kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra forbudet. I planområdene må avfall bare tømmes eller etterlates på sted som er særskilt innrettet for det. Oppbevaring av avfall må skje slik at det ikke kan bli spredd.

Ingen må innføre avfall til Svalbard.

Departementet kan gi forskrift om

- a) tiltak for å redusere avfallsmengden,
- b) innlevering, innsamling, mottak, transport, sortering og behandling av avfall,
- c) at visse slag avfall skal gjenvinnes eller fraktes bort med sikte på gjenvinning,
- d) at avfall skal fraktes bort for behandling andre steder.

Kostnadene ved tiltak etter tredje ledd skal bæres av den som eier eller har gitt opphav til avfallet.

Sysselmannen kan gi pålegg om å utarbeide en plan for håndtering og reduksjon av avfall i de planområder som departementet fastsetter. Departementet kan fastsette hvem som skal være ansvarlig for felles innsamling og disponering av avfall i planområdet.

§ 72 (avløps- og avfallsgebyr mv.)

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi forskrift om gebyrer og årlige avgifter for tilknytning til avløpsanlegg og for innsamling og disponering av avfall. Gebyrene settes slik at de fullt ut dekker kostnadene, men samlet ikke overstiger kostnadene ved in-

vestering og drift av henholdsvis avløpsanlegg med tilknyttede ledninger, og avfallsdisponeringen.

Departementet kan gi forskrift om avfallsavgift på varer som omsettes på Svalbard, og om hel eller delvis tilbakebetaling av avgiften ved retur av emballasje.

iii. Ferdsel Generelt

§ 73 (alminnelige regler om ferdsel i naturen)

Allmennhetens rett til ferdsel gjelder også på Svalbard, med de begrensninger som følger av loven her.

All ferdsel på Svalbard skal foregå på en måte som ikke skader, forsøpler eller på annen måte forringer naturmiljøet eller kulturminner eller fører til unødig forstyrrelse av mennesker eller dyreliv.

§ 74 (forbud mot særlig belastende ferdselsformer)

Sysselmannen kan forby ferdselsformer eller fremkomstmidler som volder særlig belastning på naturmiljøet. For motorisert ferdsel gjelder §§ 79 flg.

§ 75 (ferdselsrestriksjoner i særlige områder)

Sysselmannen kan utenom verneområdene forby eller regulere ferdsel i avgrensede områder i hele eller deler av året når dette anses nødvendig for å beskytte naturmiljø, kulturminner, drikkevannsforsyning eller vitenskapelige undersøkelser.

§ 76 (leiropphold)

Sysselmannen kan gi forskrift for leiropphold. I forskriften kan det fastsettes at det kreves tillatelse fra Sysselmannen til leir over en viss varighet eller størrelse.

§ 77 (utrykning og oppsyn)

Utrykning for brann-, politi- eller redningstjeneste og oppsyn etter denne lov kan om nødvendig skje uten hinder av reglene i loven her.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 78 (gebyr for tilreisende)

Kongen kan gi forskrift om at den som besøker Svalbard, skal betale et gebyr. Gebyr kan ikke pålegges fastboende. Gebyret går inn i Svalbards miljøvernfond.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.51.18)

Videre var innstillet:

Motorferdsel

§ 79 (alminnelige regler om motorferdsel)

Motorferdsel skal reguleres ut fra et samfunnsmessig helhetssyn med sikte på å verne om Svalbards naturmiljø.

Motorferdsel utenom opparbeidet vei eller plass er forbudt om ikke annet er fastsatt i loven her eller i medhold av loven.

§ 80 (motorferdsel i terrenget på barmark)

Motorferdsel i terrenget på bar eller tint mark kan bare finne sted

- i særskilte traseer eller til bestemte formål fastsatt av Sysselmannen i forskrift;
- når særlige hensyn foreligger og Sysselmannen har gitt tillatelse.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 81 (motorferdsel i terrenget på snødekt og frossen mark)

Motorferdsel i terrenget på snødekt og frossen mark samt på islagte vassdrag og sjøområder kan tillates

- i områder og traseer fastsatt av departementet i forskrift;
- for bestemte formål fastsatt av Sysselmannen i forskrift;
- når særlige grunner foreligger og Sysselmannen etter søknad har gitt tillatelse.

Det skal fastsettes forskrift etter første ledd bokstav a der fastboende sikres en mer omfattende adgang til motorferdsel enn tilreisende. Begrensninger i fastboendes motorferdsel må være begrunnet i miljøvernbehov knyttet til Svalbard, eller i behovet for å skille motorisert og ikke-motorisert ferdsel.

Presidenten: Til første ledd bokstav a samt annet ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«§ 81(motorferdsel i terrenget på snødekt og frossen mark) første ledd bokstav a skal lyde:

- i traseer fastsatt av departementet i forskrift.

§ 81 annet ledd skal lyde:

Det skal fastsettes forskrift etter første ledd bokstav a der muligheter for adgang til motorisert ferdsel begrunnes i reelle transport- eller rekreasjonsbehov.»

Det votes alternativt mellom innstillingens første ledd bokstav a samt annet ledd og dette forslaget, deretter over innstillingens første ledd bokstavene b og c.

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første ledd bokstav a samt annet ledd og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre bifaltes innstillingen med 51 mot 26 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.52.07)
2. Komiteens innstilling til første ledd bokstav b og bokstav c bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 82 (motorferdsel i vassdrag og sjø)

Motorferdsel i vassdrag er bare lovlig med tillatelse fra sysselmannen.

Motorferdsel til sjøs kan skje i samsvar med § 73 når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av loven her.

Motorferdsel med vannscooter er ikke tillatt. Departementet kan gi forskrift om forbud mot bruk av bestemte typer farkoster.

Sysselmannen kan gi forskrifter om motorferdsel til sjøs, blant annet for å fastsette seilingsleder eller områder hvor det ikke kan seiles, hastighetsbegrensninger og bestemmelser om oppankring og ilandstigning. Forskriften kan skille mellom ferdsel til forskjellige formål.

§ 83 (bruk av luftfartøyer)

Motorferdsel i luften kan skje i samsvar med § 73 når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av loven her.

Luftfartøy må ikke lande på skip eller på land eller vann utenom landingsplass som har konsesjon eller er godkjent etter luftfartsloven. Sysselmannen kan etter søknad gjøre unntak fra første punktum.

Ingen må fly nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl.

Sysselmannen kan gi forskrift om minstehøyder for luftfartøy og om forbud mot bruk av luftfartøy til turistformål.

§ 84 (enkelttillatelser til motorferdsel)

Når Sysselmannen avgjør søknader om tillatelse til motorferdsel, skal det legges vekt på formålet med søknaden, hvilken risiko for miljøulempen som den omsøkte ferdsel kan ha, og målet om en begrenset motorferdsel på Svalbard. Blir tillatelse gitt, skal det gis begrunnelse som viser hvordan disse forhold er vurdert.

Tillatelsen skal begrenses i tid og sted og kan begrenses til å gjelde bestemte tilfeller. Det kan settes vilkår for tillatelsen. Tillatelsen kan endres eller inndras dersom hensynet til miljøet tilsier det.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

iv. Hytter

§ 85 (rett til å eie eller leie hytter)

Fritidshytter kan bare eies eller leies av

- a) den som er eller har vært fastboende på Svalbard,
- b) sammenslutninger som har sitt hovedsete på Svalbard, og som har ansatte eller medlemmer som i hovedsak er fastboende.

Ingen kan eie eller leie mer enn to fritidshytter.

Sysselmannen kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra reglene i denne paragraf.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 85 (rett til å eie eller leie hytter) utgår.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 55 mot 22 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.52.50)

Videre var innstillet:

§ 86 (vedlikehold av hytter)

Fritidshytter og deres nærområder skal holdes ved like, slik at de ikke skjemmer landskapet eller volder fare for mennesker eller dyr.

Kapittel VIII. Tilsyn

§ 87 (miljøvernmyndighetenes tilsyn)

Miljøvernmyndighetene fører tilsyn med miljøtilstanden og med at bestemmelsene gitt i og i medhold av denne lov blir overholdt. Det skal legges vekt på å føre et så effektivt tilsyn som forholdene tilsier og med minst mulig belastning for miljøet. Sysselmannen skal gjennom råd, veiledning og opplysning arbeide for å fremme formålet med loven her.

§ 88 (internkontroll mv.)

For å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av loven her blir overholdt, eller for å fremme en høyere miljøstandard ellers, kan departementet gi forskrift om

- a) internkontroll og internkontrollsystemer,
- b) deltakelse i internasjonale ordninger for sertifisering, miljøstyring og miljørevisjon.

§ 89 (opplysningsplikt)

Den som har eller foretar seg noe som kan påvirke miljøet på Svalbard, plikter etter pålegg fra Sysselmannen og uten hinder av taushetsplikt å gi de opplysninger som Sysselmannen trenger for å utføre sine gjøremål etter denne lov. Når særlige grunner tilsier det, kan Sysselmannen kreve at opplysninger gis av enhver som utfør

rer arbeid for den som har opplysningsplikt etter første punktum.

§ 90 (granskning)

Når det er nødvendig for å utføre gjøremål etter loven, skal Sysselmannen ha uhindret adgang til eiendom der det foregår virksomhet som kan påvirke miljøet, eller der miljøet kan antas å være påvirket. Sysselmannen kan også kreve å få lagt frem og granske dokumenter og elektronisk lagret materiale eller annet materiale som kan ha betydning for gjøremål etter loven.

Ved inspeksjon av virksomhet skal Sysselmannen først ta kontakt med representanter for virksomhetens ledelse, om ikke formålet med inspeksjonen dermed blir forhindret eller vesentlig vanskeliggjort.

§ 91 (pålegg om undersøkelse)

Sysselmannen kan ved enkeltvedtak pålegge en tiltakshaver som påvirker eller som det er grunn til å tro kan påvirke miljøet, å sørge for eller bekoste undersøkelser eller andre tiltak for å

- a) fastslå om og i hvilken grad virksomheten har påvirket eller kan påvirke miljøet,
- b) klarlegge årsaken til eller virkningene av inntrådte miljøendringer som virksomheten har forårsaket,
- c) klarlegge hvordan gjenoppretting av miljøet kan skje.

§ 92 (gebyr for kontroll)

Departementet kan gi forskrift om gebyr for kontrolltiltak som miljøvernmyndighetene utfører i medhold av dette kapittel. Gebyrene settes slik at de samlet ikke antas å overstige kostnadene ved kontrollordningen. Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kapittel IX. Håndheving og sanksjoner

§ 93 (gjenoppretting)

Den som har påvirket miljøet på Svalbard ved å overtre bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, skal foreta nødvendige utbedringstiltak for å motvirke ytterligere påvirkning av miljøet, og – om mulig – gjenopprette den tidligere miljøtilstand ved oppsamling, rydding, fjerning, utsetting, planering eller andre egnede tiltak. Tiltak som i seg selv kan volde miljøpåvirkning av noen betydning, skal bare iverksettes etter samtykke eller pålegg fra sysselmannen.

Plikten til utbedring og gjenoppretting gjelder ikke i den utstrekning det i lys av kostnadene og virkningene av tiltakene, miljøvirkningen av overtredelsen og overtreders skyld og økonomiske stilling ville være særlig urimelig.

Innenfor rammen av denne paragraf kan Sysselmannen gi pålegg om hvilke utbedrings- og gjenopprettings-tiltak som skal gjennomføres, herunder om avliving av levende organismer som overtredelsen gjelder, eller om tilbakeføring av levende organismer eller kulturminner til opprinnelsesstedet.

§ 94 (eiendomsrett til flora og fauna håndtert i strid med loven mv.)

Flora og fauna som er innsamlet, fanget eller avlivet i strid med loven her, eller avlivet med hjemmel i §§ 33 første ledd og 34, tilhører Svalbards miljøvernfond. Det samme gjelder fallvilt, deler av fallvilt og dyr som er avlivet av dyrevern hensyn. Fondets eiendomsrett kan gjøres gjeldende ved forelegg eller dom etter straffeprosesslovens regler for inndragning.

Fondet avgjør hvordan slik flora og fauna skal disponeres. Sysselmannen kan kreve erstatning til fondet for verdien dersom fondet ikke får tilgang til flora og fauna etter dette ledd.

§ 95 (erstatning)

Den som volder miljøskade ved å overtre bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, plikter å betale erstatning uten hensyn til skyld for økonomisk tap som følge av miljøskaden. Den som indirekte har medvirket til miljøskade (ved å levere varer eller tjenester, foreta kontroll eller tilsyn eller på annen måte), er likevel bare ansvarlig så langt det er utvist forsett eller uaktsomhet.

Ansvaret etter første ledd omfatter også

- a) økonomisk tap fordi miljøskaden hindrer eller vanskeliggjør utøving av allemannsrett i næring,
- b) kostnader til eller tap ved rimelige tiltak for å hindre eller avbøte miljøskade eller gjenopprette miljøtilstanden,
- c) kostnader som noen har hatt ved å rydde opp avfall som ble etterlatt i strid med § 71.

Sysselmannen kan pålegge den som ved å overtre bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov har voldt ikke ubetydelig miljøskade, å betale miljøerstatning til Svalbards miljøvernfond. Miljøerstatningens størrelse fastsettes ut fra de påvirkede miljøverdiers betydning, miljøskadens omfang og varighet, overtreders skyld, øvrige sanksjoner pålagt overtreders og omstendighetene for øvrig.

Sysselmannens vedtak om miljøerstatning etter tredje ledd er tvangsgrunnlag for utlegg. Erstatningskravet kan også tas opp i straffesak. Bli erstatningskravet bragt inn for retten i straffesak, i sivilt søksmål eller ved klage over utleggsforretning, kan retten prøve erstatningskravet fullt ut. Vedtaket kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Underretning om vedtaket skal gi opplysning om reglene i leddet her.

Paragrafen her gjelder så langt ikke annet følger av internasjonale avtaler som Norge er tilsluttet med virkning for Svalbard.

§ 96 (tvangsmulkt)

For å sikre at bestemmelsene i denne lov eller vedtak i medhold av loven blir gjennomført, kan Sysselmannen fastsette tvangsmulkt til Svalbards miljøvernfond.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av en bestemmelse er oppdaget. Tvangsmulkten begynner da å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting som Sysselmannen har fastsatt. Tvangsmulkt kan fastsettes på forhånd dersom særlige grunner tilsier det, og lø-

per da fra en eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt løper likevel ikke dersom etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige.

Er overtredelsen skjedd på vegne av et selskap eller annen sammenslutning, en stiftelse eller et offentlig organ, skal tvangsmulkten vanligvis pålegges dette. Er tvangsmulkt pålagt et selskap som inngår i et konsern, kan påløpt tvangsmulkt også inndrives hos morselskap. Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 97 (direkte gjennomføring)

Blir plikter som følger av loven eller vedtak i medhold av loven ikke etterlevd, kan Sysselmannen selv sørge for nødvendige tiltak for å få plikten overholdt. Før dette skjer, skal Sysselmannen gi den ansvarlige varsel med kort frist for selv å gjennomføre tiltakene. Varsel kan unnlates dersom tiltakene haster av hensyn til miljøet, eller det er uvisst hvem som er ansvarlig.

Ved iverksetting av tiltak etter første ledd kan Sysselmannen gjøre bruk av og om nødvendig volde skade på den ansvarliges eiendom. Sysselmannen kan om nødvendig bestemme at det mot vederlag kan gjøres bruk av eller voldes skade også på andres eiendom. Staten innestår for vederlaget.

Sysselmannens utgifter til tiltakene kan kreves dekket av den ansvarlige. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 98 (Svalbards miljøvernfond)

Svalbards miljøvernfond består av midler innkrevd i medhold av §§ 32 annet ledd, 78, 94, 95 tredje ledd og 96.

Fondets midler kan bare brukes til tiltak på Svalbard som har til formål å beskytte miljøet. Det kan brukes til

- a) undersøkelser og tiltak for å kartlegge og overvåke miljøtilstanden, årsaker til miljøpåvirkning og miljøvirkninger av virksomhet,
- b) gjenoppretting av miljøtilstanden,
- c) tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning etter §§ 21 og 44 tredje ledd og 45 så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige,
- d) informasjons-, opplærings- og tilretteleggingstiltak.

Departementet oppnevner styre for fondet og kan gi regler om hvordan det skal disponeres. Avgjørelser om tildeling fra fondet regnes ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

§ 99 (straff)

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser fastsatt i denne lov eller i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år. Er det inntrådt eller voldt fare for betydelig miljøskade, eller det for øvrig foreligger særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 3 år anvendes.

Medvirkning straffes på samme måte.

Kapittel X. Avsluttende bestemmelser

§ 100 (utfyllende forskrifter)

Kongen kan gi utfyllende forskrifter til gjennomføring av loven.

§ 101 (ikrafttreden)

Denne lov trer i kraft når Kongen bestemmer. Kongen kan fastsette at forskjellige bestemmelser skal tre i kraft til ulik tid.

§ 102 (overgangsbestemmelser)

Forskrifter gitt i medhold av lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard som vil ha hjemmel i loven her, står fortsatt ved lag inntil Kongen bestemmer annet.

§ 103 (endringer i andre lover)

1. I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 skal § 152 b annet ledd (2) lyde:

(2) påfører betydelig skade på et område som er fredet ved vedtak med hjemmel i naturvernloven kapittel III, viltloven § 7, svalbardmiljøloven kapittel III, lov om Jan Mayen § 2 eller lov om Bouvet-øya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m. § 2, eller

2. I lov 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed mv. skal § 1 fjerde ledd annet punktum lyde:

Med mindre annet følger av regler som er anerkjent i folkeretten eller av overenskomst med fremmed stat, kan Kongen også gi loven, *helt eller delvis*, anvendelse på utenlandske skip og innretninger som nevnt, når de befinner seg på norsk sjøterritorium eller norsk del av kontinentalsokkelen, *i Svalbards indre farvann og territorialfarvann*, eller i Norges økonomiske sone.

3. I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd skal lyde:

Kongen kan utferdige alminnelige forskrifter om kirke-, skole- og forsorgsvesenet, om den offentlige orden, om utvisning, lege- og sunnhetsvesenet, om bygnings- og brannvesenet, om ildsfarlige gjenstander, om skipsfart, luftfart og annen samferdsel, om turisme, om industrielt rettsvern, om *bergverksdrift, saltvannsfiske, fangst av ikke stedegne sjøpattedyr* og annen næringsdrift og om oppgaver til den offisielle statistikk.

§ 26 annet ledd oppheves. Tillatelser gitt med hjemmel i bestemmelsen bortfaller når loven trer i kraft.

4. I lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen skal § 2 nytt tredje ledd lyde:

Kongen kan gi forskrifter om miljøvern på Jan Mayen.

5. I lov 22. mars 1957 nr. 4 om fangst av isbjørn gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om *fredning og fangst av isbjørn.*

§ 1 skal lyde:

Denne lov gjelder for fangst og ilandbringelse av isbjørn på norsk land- og sjøterritorium og for fangst av isbjørn som drives av norske statsborgere, innvånere av riket eller av norske selskaper og andre sammenslutninger eller stiftelser utenfor norsk territorium, eller som medvirker til slik fangst.

For Svalbard gjelder svalbardmiljøloven i stedet for loven her.

§ 2 skal lyde:

Isbjørn er fredet mot all fangst som nevnt i § 1.

Kongen kan ved forskrift eller for det enkelte tilfelle gjøre unntak fra fredningen etter første ledd hvis ikke dette strider mot en internasjonal konvensjon som Norge er tilsluttet, og kan da også fastsette bestemmelser om fangstmåten.

Levende isbjørn kan bare bringes i land i Norge med tillatelse fra Kongen.

§ 3 skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser fastsatt i eller i medhold av § 2 eller medvirker til det, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år, om ikke straffeloven § 152 b annet ledd (1) får anvendelse.

6. Forurensningsloven 13. mars 1981 nr. 6 § 3 tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder ikke for Svalbard. For Jan Mayen og bilandene gjelder loven i den utstrekning Kongen bestemmer. Forurensningsmyndigheten kan for disse områder fastsette de endringer i loven som de stedlige forhold tilsier.

7. I lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten (kystvaktloven) skal § 11 annet ledd lyde:

Det samme gjelder bestemmelser gitt i og i medhold av lov om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i svalbardloven m.m.
(innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen)

I

I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard (svalbardloven) gjøres følgende endringer:

§ 5 annet ledd skal lyde:

Sysselmannen har samme myndighet som en fylkesmann. *Sysselmannen* er også politimester (politichef) og notarius publicus, så lenge det ikke er særskilte tjenestemenn i disse stillinger.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 8 skal lyde:

Forliksmegling skjer i Svalbard forliksråd. Forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer velges av lokalstyret selv.

§ 9 første ledd oppheves. Nåværende andre til femte ledd blir første til fjerde ledd.

§ 11 første og andre ledd skal lyde:

På Svalbard velger lokalstyret selv meddommere hvert fjerde år. Valget foregår etter hvert valg til lokalstyret og gjelder for fire år fra 1. mai det påfølgende år. Når rettsmøte skal holdes på Svalbard, skal en av domstolens tjenestemenn ta ut meddommere ved loddtrekning.

Skjønnsmenn og rettsvitner oppnevnes av retten.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 68 mot 9 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.54.11)

Videre var innstillet:

§ 25 skal lyde:

Myndighet til å holde kart- og delingsforretning på Svalbard tilligger sysselmannen eller den sysselmannen bemyndiger. Ved delingsforretninger og kartforretninger som er krevd av den som har grunnbokshjemmel eller den som har leiet vedkommende grunnareal for mer enn 10 år, skal det settes opp målebrev. Ved delingsforretninger må hjemmelsbrev på det fraskilte ikke tinglyses før målebrevet. Sysselmannen eller den som er bemyndiget etter første punktum, tildeler offisielle registerbetegnelser i forbindelse med at målebrev settes opp. Sysselmannen eller den bemyndigede skal tinglyse målebrevet og rapportere opplysninger til det offisielle grunnneiendoms-, adresse- og bygningsregister (GAB).

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av kart- og delingsforretninger og fastsette gebyr for forretninger etter denne paragrafen.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 5 skal lyde:

5te kapitel. Longyearbyen lokalstyre

§ 29

Formålet med dette kapitlet er å legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig lokalt folkestyre i Longyearbyen, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av fellesinteressene innenfor rammen av norsk svalbardpolitikk, og med sikte på en miljøforsvarlig og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet.

Dette kapitlet gjelder for Longyearbyen lokalstyres virksomhet, herunder Longyearbyen lokalstyres virksomhet i medhold av andre lover.

§ 30

Longyearbyen skal ha et folkevalgt styre (lokalstyret), som er øverste organ i Longyearbyen lokalstyre. Lokalstyret treffer vedtak på vegne av Longyearbyen lokalstyre så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

§ 31

Longyearbyen lokalstyre kan drive virksomhet av allmenn interesse som har tilknytning til Longyearbyen og som ikke ivaretas av staten.

Longyearbyen lokalstyre har ansvar for infrastruktur i Longyearbyen som ikke er tillagt staten eller andre. Lokalstyret kan selv fastsette gebyr for slike tjenester. Gebyret skal beregnes ut fra prinsippet om selvkost.

§ 32

Forvaltningsloven og offentlighetsloven gjelder tilsvarende for Longyearbyen lokalstyre som for kommunene.

§ 33

Longyearbyen lokalstyres myndighetsområde er arealplanområdet for Longyearbyen slik dette fastsettes ved forskrift i medhold av lov om miljøvern på Svalbard.

§ 34

Lokalstyret velges av og blant de stemmeberettigede innbyggere med bostedsadresse i Longyearbyen.

Valget er et forholdstallsvalg og gjelder for fire år. Det kan i løpet av perioden holdes suppleringsvalg etter egne regler.

Lokalstyret skal minst ha 11 medlemmer og medlems-tallet skal være et ulike tall.

Departementet gir forskrift om stemmerett, valgbarhet, gjennomføring av valg og suppleringsvalg til lokalstyret.

§ 35

Lokalstyret velger selv et administrasjonsutvalg på minst 5 medlemmer. Medlemmer og varamedlemmer til administrasjonsutvalget velges av og blant medlemmene i lokalstyret for hele valgperioden. Administrasjonsutvalget behandler forslag til økonomiplan og årsbudsjett. For øvrig fastsetter lokalstyret selv området for administrasjonsutvalgets virksomhet. Administrasjonsutvalget kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker hvor ikke annet følger av lov.

Lokalstyret velger selv blant administrasjonsutvalgets medlemmer en leder og en nestleder. Valget foretas for hele valgperioden. Lederen leder møtene i lokalstyret og administrasjonsutvalget og er rettslig representant for Longyearbyen lokalstyre og undertegner på dennes vegne i alle tilfeller hvor myndigheten ikke er tildelt andre. Lokalstyret kan gi lederen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

§ 36

Lokalstyret kan selv opprette de faste utvalg det finner hensiktsmessig. Slike utvalg skal ha minst tre medlemmer. Lokalstyret fastsetter selv området for de faste utvalgs virksomhet. Faste utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker hvor ikke annet følger av lov. Lokalstyret velger selv medlemmer og varamedlemmer til utvalgene, og blant medlemmene leder og nestleder.

Lokalstyret kan opprette komiteer til forberedende behandling av saker og til å utføre særskilte verv. Slik komité kan også tildeles myndighet til å avgjøre enkeltsaker som har direkte tilknytning til komiteens oppdrag.

§ 37

Kommuneloven § 30 om møteprinsippet og § 31 om åpne eller lukkede møter får tilsvarende anvendelse for lokalstyret.

Reglene i kommuneloven §§ 16, 36, 37 og 38 om representasjon av begge kjønn får tilsvarende anvendelse ved valg til andre folkevalgte organer enn lokalstyret.

Departementet gir forskrift om saksbehandlingen i folkevalgte organer, herunder regler om valg til andre folkevalgte organer enn lokalstyret og om opprykk og nyvalg til slike organer.

§ 38

Departementet gir forskrift om folkevalgtes rettigheter og plikter.

§ 39

Lokalstyret skal selv ansette en administrasjonssjef, som er den øverste leder for Longyearbyen lokalstyres administrasjon. Administrasjonssjefen skal påse at de sa-

ker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt.

Lederen har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i lokalstyret og alle andre folkevalgte organer.

Lokalstyret eller annet folkevalgt organ kan gi administrasjonssjefen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke lokalstyret har fastsatt noe annet.

§ 40

Kommuneloven kapittel 8 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og rapportering med unntak av § 49 får tilsvarende anvendelse for Longyearbyen lokalstyre.

Longyearbyen lokalstyre skal sende årsregnskap og årsberetning til departementet.

§ 41

Kommuneloven kapittel 9 om gjeldsforpliktelser m.m. får tilsvarende anvendelse for Longyearbyen lokalstyre så langt det passer.

§ 42

Kommuneloven kapittel 11 om kommunalt og fylkeskommunalt foretak får tilsvarende anvendelse for Longyearbyen lokalstyre.

§ 43

Kommuneloven §§ 59 om lovlighetskontroll, opplysningsplikt m.v. og 59a om statlig kontroll og godkjenning av økonomiske forpliktelser får tilsvarende anvendelse for Longyearbyen lokalstyre.

§ 44

Lokalstyret har det øverste tilsyn med all virksomhet i Longyearbyen lokalstyre, og kan forlange enhver sak lagt fram for seg til orientering eller avgjørelse. Det kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kunne omgjøre vedtaket selv.

Lokalstyret skal påse at Longyearbyen lokalstyres regnskaper revideres på en betryggende måte. Revisjon skal skje ved kommunal revisjon. Revisor har, uavhengig av regler om taushetsplikt, rett til nødvendig innsyn i Longyearbyen lokalstyres saksdokumenter og arkiver. Revisor har samme informasjonsrett i forhold til heleiet aksjeselskap som Riksrevisjonen har vedrørende statsaksjeselskap i henhold til aksjeloven §§ 20-5 og 20-6.

Revisjonen skal kontrollere at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av Longyearbyen lokalstyres midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater.

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om revisjon.

Nåværende femte kapittel blir nytt sjette kapittel.

Nåværende §§ 29 og 30 blir nye §§ 45 og 46.

II

I lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder tilsvarende for Svalbard med mindre noe annet er særskilt fastsatt. Departementet kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 3 første ledd skal lyde:

Det oppnevnes konfliktrådsmedglere for hver kommune. Meglerne oppnevnes av en representant utpekt av kommunestyret/kommunestyrene, en representant fra politiet og konfliktrådslederen. På Svalbard oppnevnes konfliktrådsmedglere av en representant utpekt av Longyearbyen lokalstyre, en representant for Sysselmannen på Svalbard og konfliktrådslederen. Oppnevningen gjelder for en periode på 4 år.

III

I lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakkskader gjøres følgende endring:

§ 6 niende ledd skal lyde:

Sysselmannen fører tilsyn med at reglene i og i medhold av paragrafen overholdes på Svalbard. Sysselmannen kan overlate til Longyearbyen lokalstyre å føre tilsyn for Longyearbyen.

IV

I lov 5. mai 1995 nr. 19 om barnehager gjøres følgende endring:

Ny § 26 skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

V

Ikrafttredelse og overgangsregler.

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Valg til lokalstyret skal fra og med valget høsten 2003 skje samtidig med kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.55.09)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Ønsker Fremskrittspartiet å stemme imot?

John I. Alvheim (Frp) (fra salen): Ja.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 67 mot 9 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.55.41)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v

om gjennomføring i norsk rett av Den internasjonale straffedomstols vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene)

§ 1 Lovens virkeområde mv.

Anmodninger om overlevering og andre former for bistand satt fram av Den internasjonale straffedomstol (Domstolen) i samsvar med Domstolens vedtekter 17. juli 1998 (Roma-vedtektene), behandles i samsvar med bestemmelsene i denne loven.

Slike anmodninger skal settes fram for departementet.

Anmodninger fra Domstolen skal etterkommes så langt dette følger av Roma-vedtektene.

§ 2 Overlevering

Etter anmodning fra Domstolen kan en person som er mistenkt, tiltalt eller domfelt for en forbrytelse som er omfattet av Domstolens myndighetsområde og som oppholder seg her i riket, overleveres til Domstolen.

Ved behandling av anmodningen om overlevering gjelder reglene i lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrutere kapittel II så langt de passer.

Departementet kan samtykke til at en person som overleveres fra en fremmed stat til Domstolen, føres over norsk område.

§ 3 Annen bistand

Norske domstoler og andre myndigheter kan etter anmodning gi Domstolen slik bistand som nevnt i Roma-vedtektene artikkel 93.

Anmodningen behandles og gjennomføres i samsvar med norsk lov så langt den passer. Har Domstolen anmodet om at en særlig framgangsmåte benyttes, skal dette etterkommes hvis framgangsmåten ikke er forbudt etter norsk lov.

Departementet kan etter anmodning gi Domstolen adgang til å avhøre vitner og foreta andre undersøkelser her i riket.

§ 4 Bruk av tvangsmidler

Etter anmodning fra Domstolen kan det benyttes tvangsmidler. Reglene i lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrutere mv. §§ 15, 20 og 24 gjelder tilsvarende så langt de passer. Dersom det er et vilkår for å benytte tvangsmidlet at det foreligger skjellig grunn til mis-

tanke om en straffbar handling, skal Domstolens vurdering av dette legges til grunn. En person kan pågripes og fengsles etter begjæring fra Domstolen, selv om vilkårene i straffeprosessloven §§ 170 a og 171 ikke er oppfylt.

En person som er pågrepet, har rett til å begjære foreløpig løslatelse i påvente av overlevering. Vedkommende kan foreløpig løslates dersom Roma-vedtektenes vilkår for dette foreligger. Før retten løslater vedkommende, skal Domstolen underrettes og gis anledning til å uttale seg.

§ 5 Mistenktes rett til forsvarer

En person som er mistenkt eller tiltalt for handlinger som er omfattet av Domstolens myndighetsområde, har rett til å la seg bistå av forsvarer etter eget valg på ethvert trinn av saken. Dette skal vedkommende gjøres kjent med før første avhør tar til.

Dersom Domstolen har anmodet om overlevering eller annen bistand fra norske myndigheter, skal det oppnevnes offentlig forsvarer for vedkommende i samme utstrekning som etter utleveringsloven § 16 første ledd første punktum og § 20, og straffeprosessloven §§ 97, 98, 100 andre ledd og 100 a.

§ 6 Fornærmedes rett til advokat

Fornærmede i saker som er til behandling i Domstolen, kan på begjæring få oppnevnt advokat hvis det er grunn til å tro at fornærmede som følge av handlingen får betydelig skade på legeme eller helbred og det anses å være behov for advokat. Reglene i straffeprosessloven kapittel 9 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 7 Fritak fra taushetsplikt ved forklaring og framleggelse av andre bevis for Domstolen

Kongen kan gi tillatelse til at Domstolen kan ta imot forklaring om noe som holdes hemmelig av hensyn til rikets sikkerhet eller forholdet til fremmed stat.

Taushetsplikt etter annen lovgivning eller instruks er ikke til hinder for at en person forklarer seg for Domstolen, i den utstrekning Domstolen pålegger dette.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende for utlevering av dokumenter eller andre ting som inneholder taushetsbelagte opplysninger.

§ 8 Anonym vitneførsel

Etter anmodning eller samtykke fra Domstolen kan retten bestemme anonym vitneførsel for retten eller for politiet i samme utstrekning som i saker om lovbrudd av tilsvarende art som forfølges her i riket. Straffeprosessloven §§ 130 a og 234 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 9 Rettskraftsvirkninger

Det kan ikke reises straffesak eller avsies straffedom her i riket for en handling som vedkommende er dømt eller frifunnet for av Domstolen.

§ 10 Fullbyrding av frihetsstraff i Norge

Departementet kan samtykke i at frihetsstraff som er idømt av Domstolen fullbyrdes i Norge, og anmode påtalemyndigheten om å iverksette fullbyrdingen. Fullbyrdingen gjennomføres i samsvar med bestemmelsene i Roma-vedtektene del 10 og de vilkår departementet har satt for å motta domfelte til soning.

§ 11 Fullbyrding av andre rettsfølger i Norge

Bøtestraff som er idømt av Domstolen kan fullbyrdes i Norge. Det samme gjelder krav om inndragning og erstatning til fornærmede som er idømt av Domstolen. For inndragning av pengekrav gjelder straffeprosessloven §§ 456 og 457 tilsvarende så langt de passer.

§ 12 Straff for forbrytelser mot Domstolen mv.

For straffansvar for falsk forklaring for Domstolen gjelder straffeloven §§ 163 til 167 tilsvarende.

For straffansvar for forbrytelser mot Domstolens tjenestemenn gjelder straffeloven §§ 127, 128, 132 og 132 a tilsvarende.

Straffeloven §§ 112-114 gjelder tilsvarende for Domstolens dommere og andre ansatte ved Domstolen.

Denne paragraf kommer også til anvendelse på handlinger som er foretatt i utlandet av norsk statsborger.

§ 13 Strafforfølgning her i riket

Straffeloven § 13 første ledd gjelder ikke for strafforfølgning her i riket av handlinger som omfattes av Domstolens myndighetsområde.

§ 14 Forskrifter

Kongen kan gi nærmere forskrifter til utfylling og gjennomføring av denne loven.

§ 15 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Roma-vedtektene trer i kraft for Norge.

§ 16 Endringer i andre lover

I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrytere m.v. gjøres følgende endringer:

§ 15 nr. 1 første punktum skal lyde:

Til fremme av undersøkelsen og for å sikre utlevering kan de tvangsmidler som er nevnt i straffeprosessloven kapitler 14, 15, 15 a, 16, 16 a og 16 b anvendes i samme utstrekning som i saker angående lovbrudd av tilsvarende art som forfølges her i riket.

§ 20 nr. 1 første punktum skal lyde:

Når en person i fremmed stat er siktet, tiltalt eller domfelt for en straffbar handling som kan begrunne utlevering etter denne lov, kan tvangsmidler etter straffeprosessloven kapitler 14, 15, 15 a, 16, 16 a og 16 b anvendes overfor ham i samme utstrekning som i saker angående lovbrudd av tilsvarende art som forfølges her i riket, såframt kompetent myndighet i den fremmede stat ber om det før utleveringsbegjæring er framsatt.

§ 24 nr. 1 skal lyde:

Til bruk for straffesak i fremmed stat kan det på begjæring bestemmes at tvangsmidler som nevnt i straffeprosessloven kapitler 15, 15 a, 16, 16 a og 16 b og 17 skal kunne anvendes på samme måte som i saker om lovbrudd av tilsvarende art som forfølges her i riket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Harald T. Nesvik på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet satt fram to forslag, nr. 1 og 2.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v

om endringer i apotekloven og legemiddeloven

I

Lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) endres slik:

§ 2-2 første ledd bokstav b oppheves. Nåværende bokstaver c, d og e blir b, c og d.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten vil så la votere over forslag nr. 1, fra Høyre og Fremskrittspartiet, til § 2-2 annet ledd. Forslaget har følgende ordlyd:

«I lov om apotek gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd oppheves.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 55 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.57.26)

Videre var innstillet:

§ 2-3 første ledd bokstav c og d skal lyde:

c) Søker er et foretak som direkte eller indirekte eies med 10 prosent eller mer av person med rekvirerings-

rett for legemidler eller av nærstående til denne eller av foretak som tar syke i behandling eller av foretak som har kontroll over slikt foretak. Grensen gjelder tilsvarende for samarbeidende grupper av slike personer. Departementet kan i det enkelte tilfellet gjøre unntak fra grensen i første punktum for nærstående til person med rekvireringsrett.

- d) Søker kontrolleres av en eller flere industrielle tilvirkere av legemidler eller av foretak som direkte eller indirekte eier 10 prosent eller mer av slike tilvirkere.

§ 2-3 første ledd ny bokstav e skal lyde:

- e) Søker har kontroll over et foretak som tar syke i behandling.

§ 2-3 nytt annet ledd skal lyde:

Et foretak har kontroll over et annet foretak når det tar plass før dette i en ubrutt rekke av foretak som har bestemmende innflytelse over en blokkerende minoritetsandel eller en tredjedel eller mer av stemmene eller aksjekapitalen i det neste foretaket i rekken.

Nåværende annet ledd blir tredje ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2-5 annet ledd skal lyde:

I særlige tilfeller kan konsesjon til sykehusapotek også gis til privat søker som oppfyller kravene i § 2-2 jf. § 2-3. Dette gjelder selv om kravet i § 2-3 første ledd bokstav c eller e ikke er oppfylt.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget har følgende ordlyd:

«§ 2-5 annet ledd skal lyde:

Konsesjon til sykehusapotek kan også gis til privat søker som oppfyller kravene i § 2-2 jf. § 2-3. Dette gjelder selv om kravet i § 2-3 første ledd bokstav c eller e ikke er oppfylt.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 56 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.58.12)

Videre var innstillet:

§ 2-7 annet ledd bokstav a skal lyde:

- a) Tillatelse til etablering av medisinsalg på et bestemt sted hvis departementet anser det nødvendig for å sikre en forsvarlig legemiddelforsyning. Tillatelse til å ha medisinsalg kan kalles tilbake med 6

måneders varsel, og skal kalles tilbake hvis det etableres et apotek på stedet.

Presidenten: Til annet punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget har følgende ordlyd:

«§ 2-7 bokstav a) annet punktum skal lyde:

Tillatelse til å ha medisinsalg kan kalles tilbake med 6 måneders varsel.»

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til § 2-7 annet ledd bokstav a første punktum bifaltes enstemmig.
2. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2-7 annet ledd bokstav a annet punktum og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 56 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.58.58)

Videre var innstillet:

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1. Tilsynsmyndighet

Departementet er tilsynsmyndighet og fører tilsyn med at krav til apotekvirksomhet i lov og forskrifter er oppfylt.

Presidenten: Her foreligger det også et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget har følgende ordlyd:

«§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1 Tilsynsmyndighet

Statens legemiddelverk er tilsynsmyndighet og fører tilsyn med at krav til apotekvirksomhet i lov og forskrifter er oppfylt.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 56 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.59.30)

Videre var innstillet:

§ 9-3 oppheves.

§ 9-4 skal lyde:

§ 9-4. Tvangsmulkt

For å sikre at vilkår gitt etter § 2-8, plikter etter § 5-5 samt pålegg gitt etter § 8-3 oppfylles, kan tilsynsmyndigheten bestemme at apoteket skal betale en løpende tvangsmulkt for hver dag som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylling av forholdet, inntil de er oppfylt. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) endres slik:

§ 6 nytt annet ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrift fastsette regler om behandlingsmåten for søknad fra et legemiddels rettighetshaver om godkjenning av legemidlet for offentlig refusjon samt avgift for å dekke utgifter ved behandling av søknad og ved oppfølging av refusjonsvedtak.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 2, fra Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov om legemidler m.v. skal § 6 nytt annet ledd lyde:

Kongen kan i forskrift fastsette regler om behandlingsmåten for søknad fra et legemiddels rettighetshaver om godkjenning av legemidlet for offentlig refusjon.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 56 mot 21 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.00.17)

Videre var innstillet:

§ 14 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan pålegge grossister og andre som driver engrosomsetning, å registrere opplysninger om omsetningen. Opplysningene skal gjøres tilgjengelig for departementet. Departementet kan gi bestemmelser om hvordan opplysningene skal oppbevares og gjøres tilgjengelig.

§ 17 tredje ledd skal lyde

På steder hvor det er vanskelig adgang til apotek eller lege, kan departementet gi tillatelse til at en autorisert sykepleier har et mindre forråd av legemidler m.v. til bruk i påkommende tilfelle. I særlige tilfeller kan departementet gi slik tillatelse til andre enn autorisert sykepleier. Det er ikke adgang til å beregne noen fortjeneste ved utlevering fra slikt forråd. Varene skal leveres fra et bestemt apotek, som påtar seg å føre nødvendig tilsyn.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 18 skal lyde:

Grossister og andre som driver engrosomsetning, skal betale avgift på legemiddel som selges videre. Grossisten skal kreve legemiddelavgiften dekket av legemidlets kjøper. Avgiften fastsettes årlig av Stortinget og brukes etter Stortingets bestemmelse.

Ved inndrivelse av avgiften får de regler som gjelder for formues- og inntektsskatten til staten, tilsvarende anvendelse. Legemiddelavgift er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet gir nærmere bestemmelser om beregning og innkreving av legemiddelavgift og kan i forskrift gjøre unntak fra avgiftsplikten.

Presidenten: Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 56 mot 21 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.00.50)

Videre var innstillet:

III

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v

om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v.

I

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-1 nytt annet og tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter kapittel 4 og kapittel 6A er i

samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om pliktens innhold.

Overskriften til § 2-3 skal lyde:

§ 2-3 *Opplæring av sosialtjenestens personell*

§ 2-4 nytt annet ledd skal lyde:

§ 2-3 gjelder tilsvarende for fylkeskommunen.

Ny § 2-6 skal lyde:

§ 2-6 *Fylkesmannens tilsynsvirksomhet*

Fylkesmannen plikter å føre tilsyn med kommunens virksomhet etter kapittel 4 og kapittel 6A, og skal påse at virksomheten drives i samsvar med loven og forskriftene til loven.

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tilsynet.

Fylkesmannen kan uten hinder av taushetsplikt kreve innsyn i de opplysninger som er nødvendige for at fylkesmannen kan utføre sine oppgaver etter første ledd. I forbindelse med tiltak etter kapittel 6A kan tilsynet gjennomføre tilsynsbesøk uten beboerens samtykke.

Hvis virksomhet etter kapittel 4 eller kapittel 6A drives på en måte som kan ha skadelige følger for tjenestemottaker eller på annen måte er uheldig eller uforsvarlig, kan fylkesmannen gi pålegg om å rette opp forholdet.

Ny § 4-6 skal lyde:

§ 4-6 *Forskrifter om tjenester etter kapittel 4*

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om krav til tjenestene i kapittel 4.

§ 6A-14 skal lyde:

Departementet kan oppnevne en rådgivende gruppe som skal følge med i hvordan loven praktiseres og vurdere praksis i forhold til rettsikkerhetsspørsmål og den faglige utviklingen. Departementet kan gi nærmere retningslinjer for gruppens arbeid.

§ 6A-16 skal lyde:

§ 6A-16. Tidsavgrenset varighet

Dette kapitlet gjelder til 31. desember 2003.

§ 7-9 skal lyde:

§ 7-9. *Tilsyn*

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at institusjoner som er tatt inn i fylkeskommunens planer, drives i samsvar med denne loven, forskrifter til loven, og den planen som er fastsatt.

Finner fylkesmannen at institusjonen drives uforsvarlig, kan han gi pålegg om å rette opp forholdet.

Til å føre løpende tilsyn kan fylkesmannen oppnevne tilsynsutvalg.

Kongen kan gi forskrifter om tilsynet.

§ 7-10 første ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrifter om bygninger og utstyr, om bemanning og de ansattes utdanning m.m. for institusjoner og boliger som ikke er innpasset i fylkeskommunens eller kommunens plan, og om at slike institusjoner og boliger skal stå under tilsyn, jf. § 2-6 og § 7-9. Kongen kan også gi forskrifter om regnskapsføring og om innsyn for offentlig myndighet i regnskapene.

Overskriften til § 8-6 skal lyde:

§ 8-6 *Klage over sosialtjenestens vedtak*

II

Endringene i §§ 6A-14, 6A-16 og 8-6 trer i kraft straks. For øvrig trer endringene i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Åse Gunhild Woie Duesund satt fram et forslag på vegne av Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget forslag om endringer i lov om folketrygd som fører til at vedtak om yrkesskade fattes i ett kompetent organ og blir gyldig for andre ytelsesgivere.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-20 overskriften og første ledd skal lyde:

§ 5-20 *Opptreningsinstitusjoner og helsesportssentra m.m.*

Trygden yter stønad til dekning av utgifter til opphold ved godkjente opptreningsinstitusjoner og helsesports-sentra m.m.

Presidenten: Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 39 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.02.49)

Videre var innstillet:

§ 6-3 første ledd bokstav d skal lyde:

d) *til teksttelefon* og i særlige tilfeller til *vanlig* telefon.

§ 8-29 andre ledd skal lyde:

Godtgjørelser som helt eller delvis skal dekke utgifter i forbindelse med utførelsen av arbeidet, tas ikke med. Dette gjelder blant annet diettgodtgjørelse, bilgodtgjørelse, verktøygodtgjørelse og smussgodtgjørelse. *Overskudd på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som nyttes ved forskottstrekk av skatt.*

§ 8-46 andre ledd bokstav a skal lyde:

a) Sykepenger ytes fra og med dagen etter *dimittering*.

§ 8-49 første ledd skal lyde:

Til et medlem som mottar dagpenger under arbeidsløshet, eller som opptjener ventetid, ytes det sykepenger fra og med den dag medlemmet blir arbeidsufør. Det samme gjelder for et medlem som blir arbeidsufør i et tidsrom da han eller hun mottar ventelønn etter tjenestemannsloven § 13 nr. 6 *eller vartpenger etter lov om Statens Pensjonskasse § 24 tredje ledd.*

§ 8-49 tredje ledd første punktum skal lyde:

Sykepengegrunnlaget fastsettes lik dagpengene pr. *uke, ventelønnen eller vartpengene.*

§ 11-7 andre ledd skal lyde:

Stønaden ytes i form av tilskott *til*

- a) opplæring, trening og arbeidstilvenning ved skole, kurs, bedrift e.l.
- b) reise og flytting i forbindelse med attføring og nytt arbeid
- c) dekning av utgifter til medlemmets eller familiens underhold
- d) andre formål som har avgjørende betydning for å gjennomføre attføringstiltaket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 13-2 nytt tredje ledd skal lyde:

Et trygdekontors godkjennelse av en skade eller sykdom som yrkesskade gjelder bare i forhold til de særytelser som trygdekontoret kan innvilge, se § 20-2.

Presidenten: Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 39 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.03.39)

Videre var innstillet:

§ 15-11 andre ledd skal lyde:

Stønad til barnetilsyn *gis i inntil* ett år når forsørgeren har en forbigående sykdom som hindrer utdanning, arbeid og tilmelding til arbeidsformidlingen som reell arbeidssøker.

§ 15-14 første ledd skal lyde:

Overgangsstonad etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning vedkommende mottar *ytelser til livsopphold fra folketrygden* i form av pensjon eller overgangsstonad som gjenlevende ektefelle, alderspensjon, uførepensjon, foreløpig uførestønad, rehabiliteringspenger, attføringspenger eller *tilsvarende ytelser fra utlandet*. Det samme gjelder når vedkommende mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjette ledd.

§ 21-6 fjerde ledd nytt andre punktum skal lyde:

De som blir pålagt å gi slike meldinger, plikter å gjøre dette uten hinder av taushetsplikt.

§ 22-3 første ledd skal lyde:

En arbeidsgiver som betaler full lønn for et tidsrom da medlemmet har rett til en ytelse som skal sikre inntekt etter kapittel 8, 9 eller 14, kan kreve å få ytelsen utbetalt til seg. Arbeidsgiveren skal *i tillegg* ha refundert innbetalt arbeidsgiveravgift av et beløp som svarer til trygdeytelsen. *Arbeidsgiver som forskutterer reisetilskott for å dekke nødvendige ekstra transportutgifter etter § 8-14, kan også kreve reisetilskottet utbetalt til seg.*

II

I lov 30. juni 2000 nr. 57 om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og i enkelte andre lover gjøres følgende endring:

§ 11-8 andre ledd skal lyde:

Stønaden ytes i form av tilskott til

- a) opplæring, trening og arbeidstilvenning ved skole, kurs, bedrift e.l.
- b) reise og flytting i forbindelse med attføring og nytt arbeid
- c) dekning av utgifter til barnetilsyn
- d) nødvendige ekstrautgifter til bolig på attføringsstedet
- e) andre formål av avgjørende betydning for gjennomføringen av attføringstiltaket.

III

Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

1. Endringene i folketrygdloven §§ 6-3, 8-29, 8-46, 11-7, 13-2, § 21-6 fjerde ledd og § 22-3 trer i kraft straks.
2. Endringene i folketrygdloven § 8-49 trer i kraft straks og gis virkning også når arbeidsuførheten har oppstått før lovens ikrafttredelse.
3. Endringen i folketrygdloven § 5-20 trer i kraft 1. juli 2001.
4. Endringene i folketrygdloven §§ 15-11 og 15-14 trer i kraft 1. august 2001.
5. Endringen i lov 30. juni 2000 nr. 57 om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd og i enkelte andre lover § 11-8 trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 7

Referat

1. (141) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
 1. Lov om stiftelser (stiftelsesloven) (Jf. Besl. L. nr. 1 og Besl. O. nr. 81 (2000-2001))
 2. lov om endring i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 (vegprising) (Besl. O. nr. 86 (2000-2001))
 3. lov om endringer i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (Besl. O. nr. 87 (2000-2001))
 4. lov om endringer i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (Besl. O. nr. 88 (2000-2001))
5. lov om endringer i politiloven mv. (overvåkingstjenestens oppgaver mv.) (Besl. O. nr. 89 (2000-2001))
6. lov om endring i straffeloven § 262 (rettslig vern av kodete tjenester) (Besl. O. nr. 90 (2000-2001))
7. lov om endringer i lov om domstolene og lov om fri rettshjelp mv. (postforkynning og utvidet adgang til fri sakførsel i Høyesterett mv.) (Besl. O. nr. 91 (2000-2001))
8. lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) (Besl. O. nr. 92 (2000-2001))
9. lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (innsynsloven) – unntak fra innsynsrett (Besl. O. nr. 93 (2000-2001))
10. lov om endring i tvistemålsloven (sikkerhet for saksomkostninger) (Besl. O. nr. 94 (2000-2001)) – og at lovvedtakene er sendt Kongen.
2. (142) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endring i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. (spesielle kvoteordninger) (Besl. O. nr. 85 (2000-2001))
 2. lov om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover (Besl. O. nr. 82 (2000-2001))
 3. lov om endring i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. (helligdagsfredning) (Besl. O. nr. 40 (2000-2001))
 4. lov om endringer i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v. (Besl. O. nr. 72 (2000-2001))
 5. lov om endringer i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (same-loven) (Besl. O. nr. 64 (2000-2001)) – er sanksjonert under 1. juni 2001
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
3. (143) Lov om endringer i lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere mv. (Ot.prp. nr. 99 (2000-2001))
Enst.: Sendes familie-, kultur og administrasjonskomiteen.
4. (144) Lov om endringer i lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv. (Ot.prp. nr. 98 (2000-2001))
5. (145) Lov om endringer i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (Ot.prp. nr. 101 (2000-2001))
6. (146) Lov om endring i lov 22. juni 1990 nr. 36 om Statens petroleumsfond (inkludering av inntekter ved salg av aksjer i Statoil ASA og utgifter knyttet til selskap som skal forvalte statens direkte økonomiske engasjement mv. som en del av fondets netto inntekter) (Ot.prp. nr. 102 (2000-2001))
Enst.: Nr. 4–6 sendes finanskomiteen.
7. (147) Lov om endring av midlertidig lov 23. juni 2000 nr. 49 om endring i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering (Ot.prp. nr. 97 (2000-2001))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.